

Kommunikationsverket

Marknadsöversikt 3/2011

Halvårsöversikt över kommunikationsmarknader

2011

© Kommunikationsverket 2011
Förfrågningar: markkinaselvitykset@ficora.fi
Uppgifterna får lånas med uppgivande av Kommunikationsverket
som källa.

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Teleföretagens intäkter och investeringar	4
Teleföretagens intäkter och investeringar	5
Telebranschens intäkter.....	5
Investeringar i telebranschen	6
Teleföretagens investeringsuppföljning	7
Dataöverföringstjänster.....	11
Bredbandstjänster i det fasta nätet	11
Dataöverföringstjänster i mobilnätet	12
Samtalstjänster.....	17
Mobiltjänster	17
Tjänsterna i det fasta telefont nätet	19
Priser och kvaliteten på kundservicen	19
Medietjänster.....	21
Utbud av televisionstjänster på internet.....	21
IPTV-tjänster.....	21
Webb-tv-tjänster	22
Mottagning av televisionssändningar	23
Posttjänster	25
Postverksamhetens ekonomiska nyckeltal	25
Volymen av postförsändelser.....	27
Transporthastighet för brev.....	28
Antalet verksamhetsställen	28

Inledning

Företagen och speciellt konsumenterna erbjuds ett ännu större utbud av olika kommunikationstjänster. Det kan anses att de nya tjänsterna antingen motsvarar den nuvarande efterfrågan eller skapar nya behov och möjligheter. Till exempel möjligheten att se på nyhetssändningar via internet med en bärbar dator erbjuder ett alternativ till det traditionella tv-tittandet, men skapar också en möjlighet för helt nya tjänster som uppfyller olika behov. Tack vare nya tjänster kan användarna hitta just de tjänster som motsvarar deras behov. Å andra sidan blir det svårare att jämföra och bedöma tjänsterna. Denna utmaning gäller såväl användare som Kommunikationsverket och andra aktörer som vill följa upp utvecklingen av tjänster och marknader.

Varje användare av kommunikationstjänster skaffar tjänster enligt sina egna individuella behov och använder dessa på sitt eget sätt. Trots det är det viktigt för Kommunikationsverket och andra aktörer som följer marknaden att kunna skapa en helhetsbild av marknaden. Allt kan inte förenklas men det är nödvändigt att kunna studera marknaden på ett jämförbart sätt och få en insikt i tjänsternas inbördes relationer. Då blir det möjligt att följa

med utvecklingen på marknaden på ett helhetsinriktat sätt.

Kommunikationsverkets marknadsövervakning försöker hitta de helheter och måttenheter som möjliggör mätning av ändringar. Det är inte möjligt att för alla saker hitta indikatorer som är entydigt korrekta. Informationsbehovet vid tidpunkten dikterar den lämpligaste definitionen. Många olika definitioner har använts till exempel vid presentationen av antalet mobila bredbandsanslutningar och investeringsbeteende, beroende på utgivaren av informationen. Detta bör beaktas speciellt gällande internationella jämförelser.

Denna marknadsöversikt beskriver närmare till exempel tillhandahållandet av dataöverförings- och televisionstjänster i mobilnät i Finland för att presenterade data ska kunna tolkas så entydigt som möjligt. Liksom tidigare översikter, består även denna översikt av marknadsuppgifter för det första halvåret 2011 och ekonomiska nyckeltal för år 2010. Översikten innehåller också information om posttjänster för hela 2010. Dessutom granskar översikten användningen av televisionstjänster.

13 %

Teleföretagens investeringsgrad s.6

2 979 000

Antalet dataöverföringsanslutningar med månadsavgift i mobilnätet s.12

1 130 000 000 €

Omsättningen av inhemska postförsändelser år 2010 s. 25

3:11

Medellängden på ett mobil-samtal s. 17

44 %

Högupplösningsskärmars utbredning i tv-hushåll s. 24

Teleföretagens intäkter och investeringar

Det finns tiotals företag som tillhandahåller teletjänster i Finland. Dessa företag avviker betydligt från varandra vad gäller verksamhetens omfattning, investeringsförmåga och -behov. I detta kapitel granskas intäkter och investeringar i hela telebranschen och i företagen i branschen. Investeringsuppgifter som gäller hela telebranschen grundar sig på de uppgifter som Kommunikationsverket samlat in från teleföretagen. Den företagsspecifika granskningen av investeringarna som de största företagen inom branschen gjort baserar sig å sin sida på Balance Consultings bokslutsanalyser.

Telebranschens intäkter

Totalomsättningen för de teleföretag som är verksamma i Finland uppgick år 2010 till cirka 4,8 miljarder euro. Av omsättningen genererades 3,8 miljarder euro, dvs. litet mindre än 80 procent, av det fasta nätet och mobilnätet. Resten av intäkterna bestod av tv- och radioverksamhet och annan verksamhet såsom försäljning av utrustning. Jämfört med år 2009 ökade teleföretagens totalomsättning med 2 procent. Omsättningen för det fasta telenätet sjönk med 4 procent och omsättningen för mobilnätet ökade med 2 procent. Den största ändringen skedde i omsättningen som härrör ur annan verksamhet än telenätverksamhet. Denna omsättning ökade med nästan 12 procent.

Teletjänster kan delas i detaljhandels- och partihandelstjänster. Detaljhandelstjänsterna ut-

görs av teletjänster för konsumenter, företag och organisationer. Partihandelstjänster är tjänster som teleföretagen säljer till varandra och som utnyttjas vidare för att tillhandahålla andra teletjänster. Uthyrning av nät och avgifterna för samtrafiken utgör en betydande partiförsäljningspost.

Över tre fjärdedelar av intäkterna från telenät, sammanlagt cirka 2,9 miljarder euro, utgjordes av intäkter från detaljhandelstjänsterna. Något under hälften av dessa intäkter härrör från det fasta telenätet och något över hälften från mobilnätet. En tredjedel av omsättningen från detaljhandelstjänsterna utgörs av intäkter från dataöverföringstjänsterna. I fråga om det fasta nätet genererades över hälften av detaljhandelstjänsternas omsättning från dataöverföringstjänsterna, medan deras andel i mobilnätet utgjorde endast cirka en sjättedel. Av omsättningen från detaljhandelstjänsterna bestod över hälften av tjänster som sålts till hushållskunder. Av intäkterna från hushållen genererades största delen från tjänsterna i mobilnätet, medan största delen av intäkterna från företagskunder genererades från tjänster i det fasta nätet.

Nästan en fjärdedel av alla intäkter från telenätet, totalt 900 miljoner euro, härrörde från partihandelstjänsterna. Cirka två tredjedelar av dessa härrörde från partihandelstjänsterna i mobilnätet och resten från partihandelstjänsterna i telenätet.

Omsättning (miljoner euro)	2009	2010
Teleföretagens sammanräknade omsättning	4 730	4 820
Intäkter från det fasta telenätet	1 690	1 620
Intäkter från detaljhandelstjänster	1 410	1 350
Intäkter från grossisthandeltjänster	280	270
Intäkter från mobilnätet	2 100	2 150
Intäkter från detaljhandelstjänster	1 500	1 520
Intäkter från grossisthandeltjänster	600	630
Intäkter från annan verksamhet ¹	940	1 050
Intäkter från tv- och radioverksamhet ²	-	210
Intäkter från annan verksamhet ³	-	840

¹ Det finns ingen detaljerad uppdelning av annan verksamhet än telenätverksamhet för 2009.

² Omfattar intäkter från bl.a. AV-innehållstjänsterna, IPTV-avgifterna, kabel-tv-avgifterna och tv- och radiosändningstjänsterna.

³ Omfattar intäkter från bl.a. försäljningen av utrustning.

Källa: Uppgifter från teleföretag som Kommunikationsverket samlade.

Tabell 1. Omsättning av företag i telebranschen år 2010.

Investeringar i telebranschen

Till sin natur är televerksamheten mycket investeringsintensiv och därför är det mycket viktigt i telebranschen att utveckla och förnya affärsverksamheten genom investeringar. Investeringar säkerställer konkurrenskraftiga teletjänster för hela samhället. För att få en helhetsbild av utvecklingen inom branschen är det viktigt att analysera investeringarna som görs i den.

Teleföretagens materiella och immateriella bruttoinvesteringar uppgick till sammanlagt 630 miljoner euro år 2010, varav 540 miljoner euro investerades i telenäten. Investeringarnas andel av totalomsättningen, dvs. investeringsgraden inom telekommunikationsbranschen, var 13 procent.

Branschens investeringar i euro ökade med 50 miljoner euro från året innan. Investeringar i telenäten ökade med 160 miljoner euro, ned andra ord minskade övriga investeringar avsevärt. Nästan två tredjedelar av investeringarna i telenäten riktades till det fasta telenätet.

Majoriteten av investeringarna i telenäten var materiella. Förhållandet mellan materiella och immateriella investeringar är detsamma oberoende av om man betraktar investeringarna i det fasta telenätet eller mobilnätet.

Intäkterna från det fasta telenätet minskade men investeringarna i det fasta telenätet ökade jämfört med 2010. Vad gäller mobilnätet ökade både intäkterna och investeringarna. Intäkterna från annan verksamhet än telenätverksamheten ökade men övriga investeringar än telenätinvesteringar minskade.

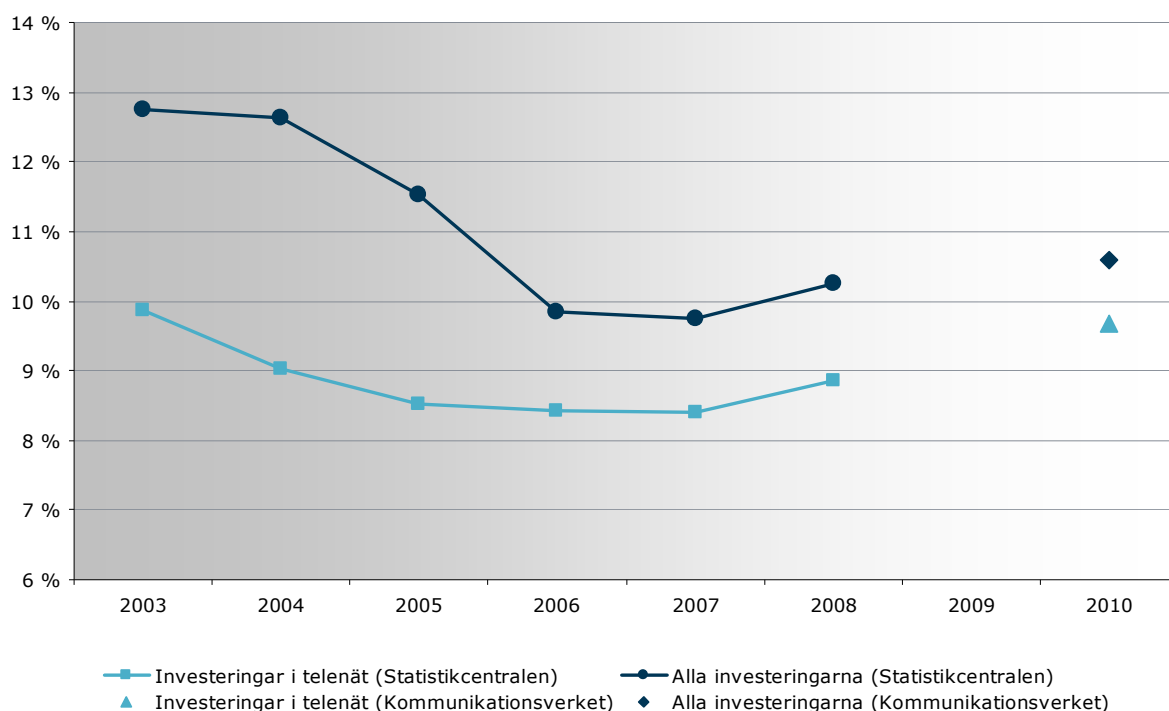
Investeringar (miljoner euro)	2009	2010
Materiella och immateriella investeringar i brutto	580	630
Investeringar i telenät	380	540
Investeringar i det fasta telenätet	230	340
varav materiella investeringar	-	290
Investeringar i mobilnätet	150	200
varav materiella investeringar	-	170
Övriga investeringar	200	90

Källa: Uppgifter från teleföretag som Kommunikationsverket samlade.

Tabell 2. Telebranschens materiella och immateriella investeringar i brutto.

Investeringarna inom telebranschen är långsiktiga och de genomförs i cykler på flera år. Därför bör även utvecklingen av investeringarna betraktas ur ett långsiktigt perspektiv. Investeringsuppgifterna ovan kan bäst jämföras med investeringsuppgifterna från Statistikcentralens telekommunikationsstatistik. Statistiken inne-

håller bara materiella investeringar och finns tillgänglig endast till år 2008. Det finns ingen uppdelning i materiella och immateriella investeringar i branschen för 2009. Uppgifterna gällande 2010 baserar sig på de ovannämnda uppgifterna som samlats in av Kommunikationsverket.

Figuren baserar sig på Statistikcentralens telekommunikationsstatistik för åren 2003-2008. För 2010 baserar sig figuren på uppgifter från teleföretag som Kommunikationsverket samlade.

Figur 1. Teleföretagens materiella investeringar i förhållande till totalomsättningen.

Alla materiella investeringar minskade betydligt i relation till totalomsättningen från 13 procent åren 2003-2004 till under 10 procent åren 2006-2007. Efter 2007 har relationstalet ökat igen. Materiella investeringar i telenätet sjönk snabbt från något under 10 procent till något över 8 procent. Å andra sidan har relationstalet ökat fram till 2010 till nästan samma nivå som 2003. På lång sikt har investeringarna i telenätet ökat betydligt i relation till teleföretagens alla investeringar.

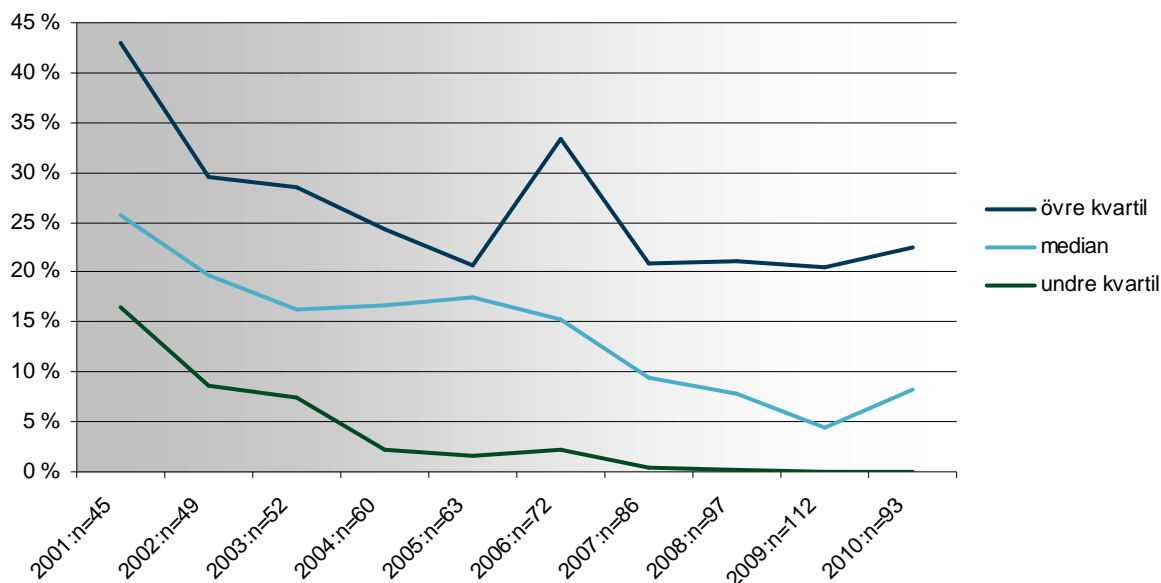
Teleföretagens investeringsuppföljning

Ovan betraktades intäkter och investeringar inom televerksamheten som helhet. Utöver att studera branschen som en helhet följer Kommunikationsverket också de största teleföretagens investeringar utgående från bokslutsuppgifter. Med hjälp av boksluten är det möjligt att jämföra olika företag och granska företag i förhållande till företagsgrupper, t.ex. företagen i vissa branscher eller alla företag. Uppföljningen har genomförts från och med 2007 med utifrån bokslutsuppgifter som justerats av Balance Consulting Oy. Syftet med att justera boksluten är att få jämförbara bokslutsuppgifter från olika företag och räkenskapsperioder genom att eliminera inverkan av olika beräkningsgrunder.

Medianen för de finländska teleföretagens investeringsgrad var i genomsnitt cirka 7 procent åren 2008-2010. Investeringsgraden har sjunkit under hela 2000-talet, men 2010 började den stiga igen. Den undre kvartilen har legat på nästan noll sedan 2007, vilket betyder att många företag i branschen i praktiken inte alls investerar.

Även om medianen för investeringsgraden i företag inom telebranschen har sjunkit på 2000-talet är den fortfarande relativt stor. Medianen för investeringsgraden inom alla finländska företag har varierat mellan litet under en procent till cirka två procent. Medianen för investeringsgraden i företag inom telebranschen har legat i den övre kvartilen av investeringsgraden för alla företag.

Det finns branscher som investerar ännu mer än telebranschen. Till exempel branschen för försörjning av el, gas, värme och kyla kan jämföras med telebranschen på grund av dess nätverksbaserade karaktär. Medianen för investeringsgraden inom denna bransch har varit ungefär dubbelt större jämfört med telebranschen under åren 2008-2010.

Figur 2. Kvartilerna för telebranschens investeringsgrad på 2000-talet. Källa: Balance Consulting Oy.

I telebranschen i Finland finns det några relativt stora företag och många små företag. Uppföljningen av investeringar 2010 inkluderar de tio största företagen inom telekommunikation mätt enligt televerksamhetens omsättning. Den sammanräknade omsättningen av televerksamheten hos dessa företag utgör över 90 procent av televerksamhetens omsättning hos alla finländska teleföretag. Det är alltså möjligt att på basis av dem dra slutsatser om investeringsbeteendet inom hela branschen.

De företag som valts för uppföljningen av investeringar är ordnade efter totalomsättning: TeliaSonera Finland Oyj (TSF), Elisa-koncernen (Elisa), DNA-koncernen (DNA), Anvia-koncernen (Anvia), TDC Oy Finland (TDC), Digita Oy (Digita), koncernen Osuuskunta PPO (PPO), AinaCom Oy (Aina), koncernen SSP Yhtiöt (SSP) och koncernen Kymen Puhelin (KYMP). Jämfört med uppföljningen 2009 har Sanoma Television Oy nu utelämnats. Kabel-TV-operatörn Welho som tidigare ägde Sanoma Television Oy har blivit en del av DNA-koncernen under 2010.

Bokslutsuppgifterna 2010 ¹	Omsättning (M€)	omsättningens tillväxt %, 3 års medelvärde	investeringsgrad (%), 3 års medelvärde	Självförsörjningsgrad (%)	avkastning på investerat kapital (%)	Möjligheter att upprätthålla investeringar ⁴
TSF	1577,7	-1,3	12,2	93,8	5,2	26,9
Elisa	1463,2	-2,2	12,3	42,5	16,9	2,0
DNA	690,5	9,0	13,9	63,6	10,3	7,0
Anvia	108,6	9,2	17,4	50,4	17,9	6,7
TDC	91,8	3,2	11,3	72,7	8,4	13,1
Digita	89,6	-4,4	19,7	82,2	18,4	12,1
PPO	71,3	51,6	36,5	74,2	4,0	3,9
Aina	67,7	-6,2	8,6	13,8	-8,7	-1,9
SSP	48,5	20,3	35,5	76,7	-0,8	6,5
KYMP	40,1	4,2	25,2	71,3	2,7	6,1
Telebranschen²	2,9	3,2	6,9	61,1	10,1	-
Branschen i jämförelse³	12,6	10,5	13,2	37,4	8,3	-

¹ Boksluten 31.12.2010, med undantag av Digits bokslut 31.3.2010

² Branschens "61: Telekommunikation" (Fördelning på branscher 2008) medianer som en tabell

³ Branschens "35: Telekommunikation" (Fördelning på branscher 2008) medianer som en tabell.

⁴ Klassificeringen av möjligheter att upprätthålla investeringar: <0,5 mycket svåra; 0,5-1 svåra; 1-1,5 rimliga, 1,5-2 goda och >2 mycket goda. Mätaren har utvecklats i samarbete med Balance Consulting Oy för Kommunikationsverkets behov att följa upp investeringsutvecklingen.

Tabell 3. Bokslutsuppgifterna för 2010 för de största teleföretagen. Källa: Balance Consulting Oy.

Det finns avsevärda olikheter mellan de företag som valts för uppföljningen. Omsättningen för

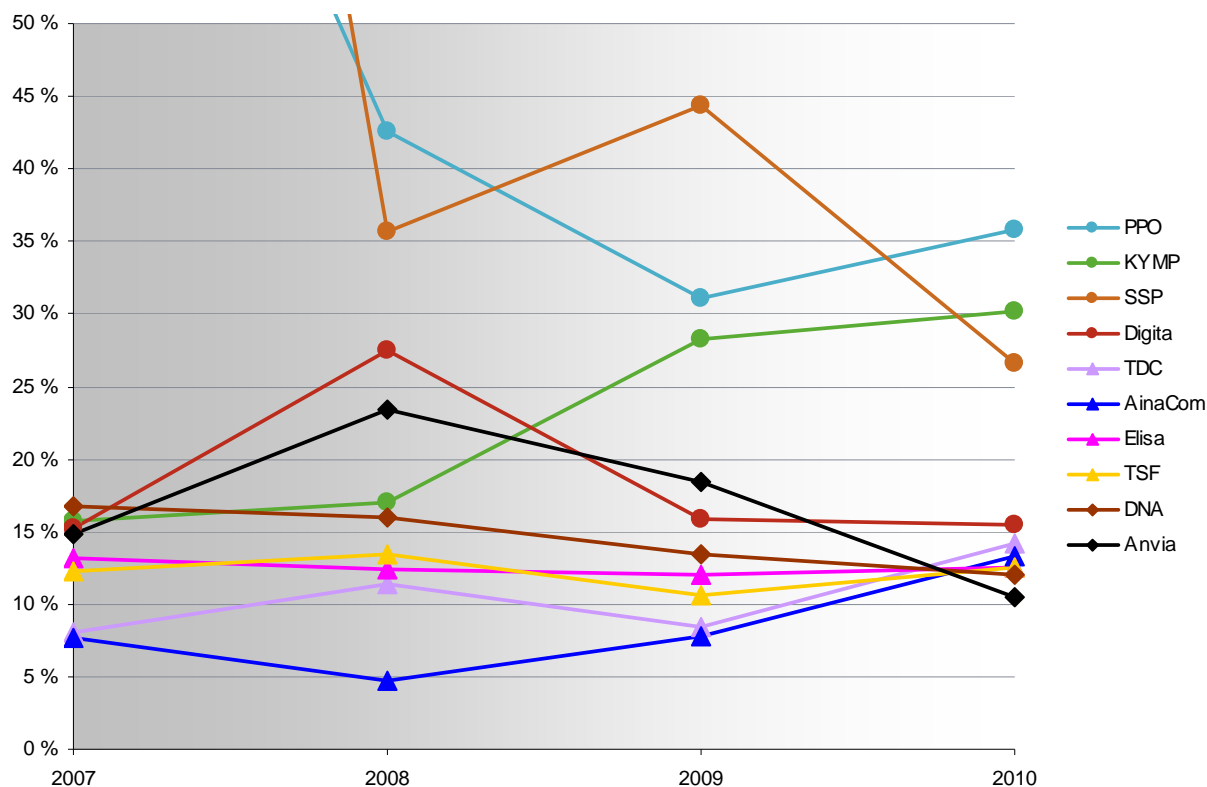
det näst största företaget är större än omsättningen sammanlagt för de åtta minsta företa-

gen. Några företag har uppvisat en kraftig ökning av omsättningen under de senaste tre åren medan andra företag uppvisar en negativ tillväxt av omsättningen. Alla företag investerade en relativt stor andel av sin omsättning men det finns stora skillnader i investeringsgraden mellan företagen. Det finns också avsevärda skillnader i företagets lönsamhet enligt avkastningen på sysselsatt kapital. Några företag uppvisade mycket bra lönsamhet medan andra företag uppvisade svag lönsamhet. Däremot var nästan alla företagens självförsörjningsgrad mycket bra. Självförsörjningsgraden mäter företagets soliditet och förlusttolerans. Generellt har teleföretagen en hög självförsörjningsgrad.

ning har vuxit mest har också investerat mest pengar. Korrelationen mellan företagsverksamhetens omfattning och investeringsgrad är inte lika tydlig, men det är tydligt att de högsta investeringsgrader finns bland de minsta företagen..

Investeringsgraden inom telekommunikationsbranschen är hög. Investeringsgraden inom de företag som valts för uppföljningen är i sig hög jämfört med hela telebranschen. Alla företag som valts för uppföljningen ligger ovanför telebranschens median enligt medelvärdet för investeringsgraderna för tre år. Sammanfattningsvis kan det konstateras att företag inom telebranschen investerar mycket och att de största teleföretagen är stora investerare också i förhållande till omsättningen.

Omsättningens tillväxt och investeringsgraden inom de företag som valts för uppföljningen har en positiv korrelation. De företag vars omsätt-

Figur 3. Investeringsgraderna hos företag som valts för uppföljningen 2007 – 2010. Källa: Balance Consulting Oy.

När man granskar investeringsgraden för 2010, kan företagen indelas i två grupper: de företag som investerar 10-15 procent av sin omsättning och de företag som investerar betydligt mer, över 25 procent av sin omsättning. PPO, SSP och KYMP hör till den senare gruppen. Investeringsgraderna hos PPO och SSP har varit bland de största redan länge. År 2007 var SSP:s investeringsgrad över 150 procent och PPO:s över 90 procent. KYMP å sin sida har ökat sin investeringsgrad under de senaste

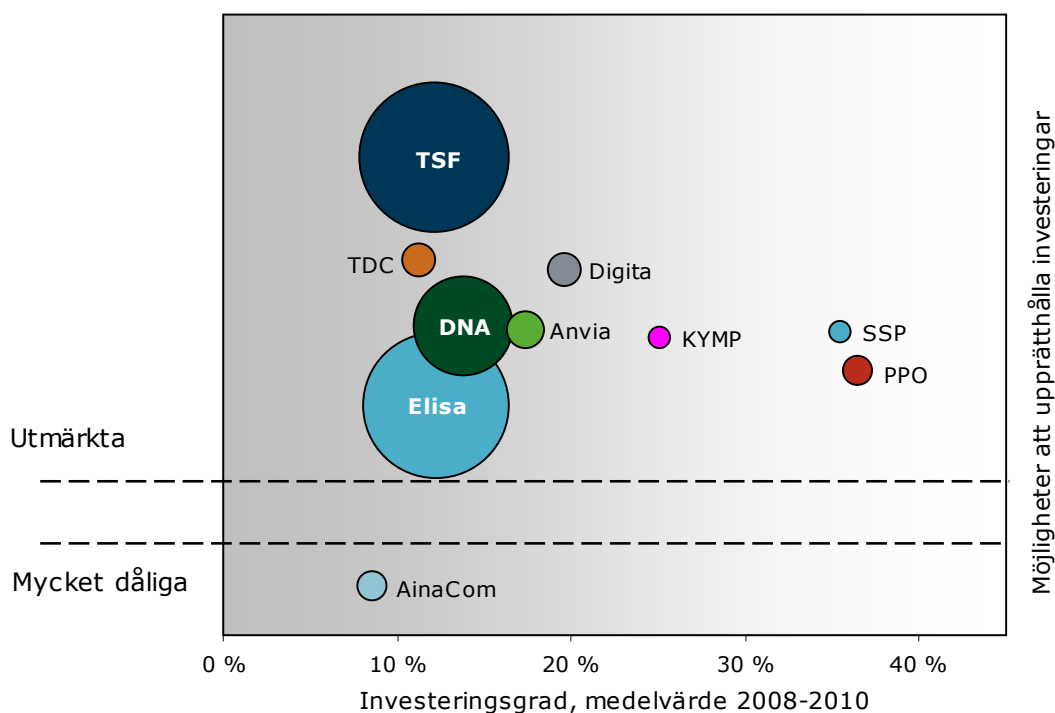
åren. Enligt verksamhetsberättelserna för 2010 har dessa investerare, som är stora jämfört med verksamhetens omfattning, investerat mest i det optiska fibernätet och förnyandet och utvecklingen av tjänsteproduktionen. Investeringsgraderna för andra företag som valts för uppföljningen har närmast sig under 2010.

På basis av bokslutsuppgifterna kan man bedöma företagets möjligheter att upprätthålla genomförda investeringar. För detta beräkna-

des det penningbelopp (Penningbelopp = finansieringsresultat + substans i balansräkningen - nettoskulder med ränta - kalkylerad avkastningsandel till ägarna (10 % av balanssubstansen)) som företaget förfogar över. Med hjälp av penningbeloppet mäts den inkomstfinansiering som företaget har till sitt förfogande och företagens skuldsättningsförmåga med beaktande av den kalkylmässiga avkastningen på ägarnas investeringar. Förhållandet mellan penningbeloppet och medelvärdet för och under de senaste tre åren i euro realiserade investeringar ger en uppskattning av företagens möjligheter att upprätthålla den genomförda investeringsgraden. Ett relationstal som överstiger värdet 2 berättar om mycket goda möjligheter. Då är företagens penningbelopp minst dubbelt jämfört med förverkligade investeringar i genomsnitt. Mätaren för möjligheter att upprätthålla investeringar har utvecklats i samarbete med Balance Consulting för Kom-

munikationsverkets behov att följa upp investeringsutvecklingen.

Förhållandet mellan företagens möjligheter att upprätthålla investeringar och genomförda investeringar har beskrivits i figur 4. Företagets läge på vertikalaxeln beskriver företagens möjligheter att upprätthålla investeringar. Möjligheterna för alla företag är mycket goda med undantag för ett företag. Företagets läge på horisontalaxeln beskriver hur stora företagens investeringar har varit i förhållande till företagets omsättning. Varje företag beskrivs med en cirkel vars yta är proportionell mot företagets omsättning. Man kan säga att företagen med de största omsättningarna var bland de minsta investerarna, när investeringarna ställs i relation till omsättningen. Å andra sidan finns de högsta investeringsgraderna bland de minsta företagen.

Figur 4. Teleföretagens genomförda investeringar och möjligheter att upprätthålla investeringar.

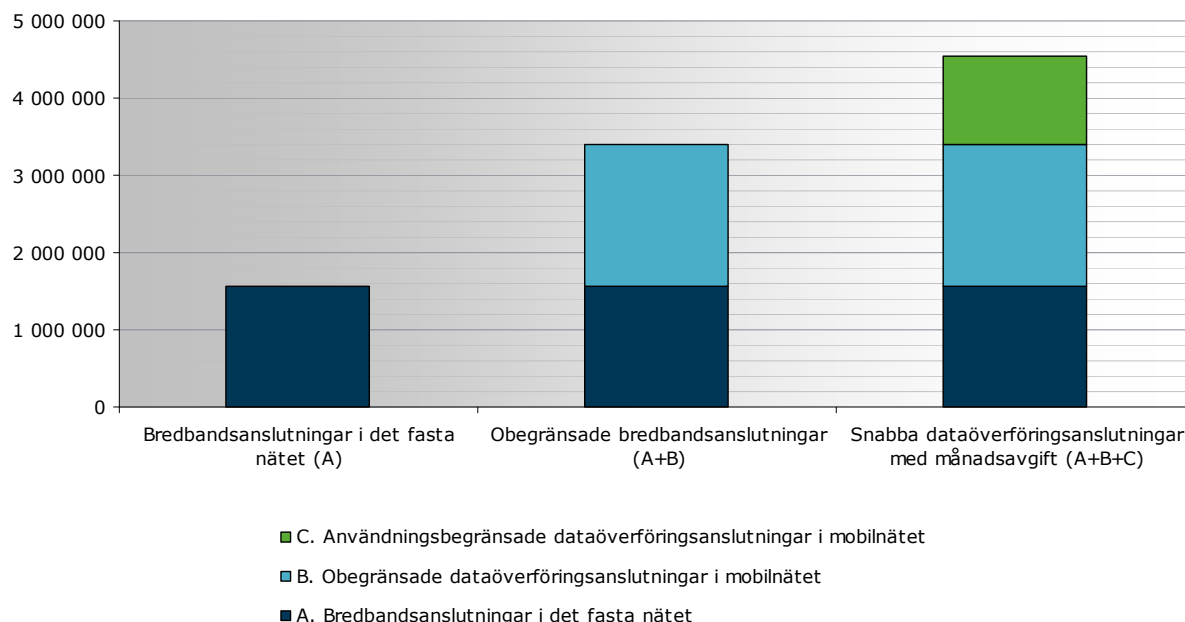
Nästan alla företag som valts för uppföljningen har mycket goda möjligheter att upprätthålla sina investeringar eller till och med att investera ännu mer vid behov. Detsamma gäller också de företag som har gjort stora investeringar i relation till omsättningen. De faktorer som har inverkan på investeringsbesluten inkluderar de finansiella möjligheterna och också många faktorer som hänför sig till företagets egen stra-

tegi och verksamhetsmiljö. Dessutom ska företagen vara övertygade om att investeringarna är lönsamma innan de realiserar några nya investeringar. Eftersom de finansiella möjligheterna inte är faktorer som begränsar investeringar, kan man säga att genomförda investeringar motsvarar också dessa företagens tidigare investeringsbehov.

Dataöverföringstjänster

Det fanns totalt över 4,5 miljoner internetanslutningar med månadsavgift och möjlighet till bredbandsförbindelse i Finland i slutet av juni 2011. Siffran innehåller bredbandsförbindelser i det fasta nätet och anslutningar i mobilnätet

som erbjuder dataöverföringstjänster med månadsavgift. Utöver dessa finns det litet över 1,2 miljoner mobilanslutningar i Finland där faktureringen av dataöverföringstjänster baserar sig på t.ex. användningen av tjänster.

Figur 5. Dataöverföringsanslutningar med månadsavgift 30.6.2011.

Bredbandstjänster i det fasta nätet

Under de senaste åren har inga betydande förändringar inträffat i antalet fasta bredbandsanslutningar eftersom antalet har legat på litet under 1,6 miljoner anslutningar. Den måttliga ökningen av antalet anslutningar som började i slutet av 2010 fortsatte också under det första halvåret 2011, då antalet fasta bredbandsanslutningar ökade med 12 000 anslut-

ningar. Tre fjärdedelar av anslutningarna fanns hos hushållskunder.

DSL-tekniken var den vanligaste bredbandstekniken i det fasta nätet. Av fasta bredbandsanslutningar hade 71 procent genomförts med DSL-teknik och 16 procent med kabelmodemteknik. Av fasta bredbandsanslutningar var 9 procent fastighets- och bostadsbolagsanslutningar. De flesta av dessa, dvs. 123 300 anslutningar, har genomförts med Ethernet-teknik.

År	2008	2009		2010		2011
Tidpunkt	31.12.	30.6.	31.12.	30.6.	31.12.	30.6.
Bredbandanslutningar	1 616 900	1 579 600	1 565 600	1 555 100	1 559 400	1 571 500
DSL	1 231 300	1 216 300	1 185 900	1 162 600	1 112 700	1 115 900
Kabelmodem	214 800	215 500	222 700	229 600	240 600	255 500
Fastighets- och bostadsbolagsanslutningar	134 900	104 700	106 600	117 500	158 000	139 400
FTTH			12 600	14 500	20 300	38 700
Trådlöst bredband*	26 100	31 600	31 800	30 100	26 700	21 100
Annan	9 800	11 500	6 000	800	1 100	900

*mobila bredbandsanslutningar för fasta ställen (Flash-OFDM, WiMAX ja Wlan)

Tabell 4. Utveckling av antalet bredbandsanslutningar i det fasta nätet per teknik.

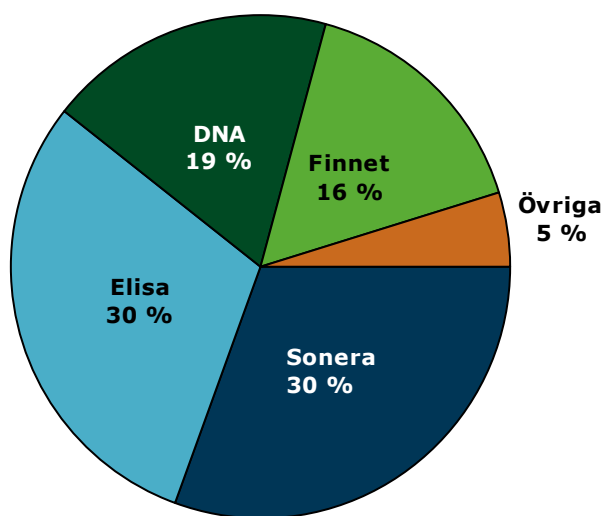
Hastigheterna på bredbandsanslutningar i det fasta nätet fortsatte att öka betydligt. I synnerhet sjönk andelen anslutningar på 1 Mbit/s eller mindre avsevärt medan andelen anslutningar på 10 Mbit/s eller mer ökade. Nästan 66 procent av anslutningarna hade en överföringshastighet på 4 Mbit/s eller mer. I slutet av 2010 var motsva-

rande antal cirka 60 procent. Cirka 41 procent av bredbandsanslutningarna hade en hastighet på eller över 10 Mbit/s. Detta är cirka 8 procentenheter mer än i slutet av 2010. Antalet anslutningar med en hastighet på eller över 100 Mbit/s ökade med en procentenhet till 5 procent.

År	2008	2009		2010		2011
	31.12.	30.6.	31.12.	30.6.	31.12.	30.6.
Mindre än 2Mbit/s	40 %	43 %	39 %	30 %	24 %	17 %
2Mbit/s - mindre än 4Mbit/s	50 %	47 %	26 %	22 %	17 %	17 %
4Mbit/s - mindre än 10Mbit/s			19 %	25 %	26 %	25 %
10Mbit/s eller mer, men mindre än 25Mbit/s	9 %	9 %	14 %	19 %	26 %	33 %
25Mbit/s - mindre än 100Mbit/s			< 1 %	1 %	3 %	3 %
100Mbit/s eller mer	1 %	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %

Tabell 5. Bredbandsanslutningar i det fasta nätet per hastighetsklass.

På basis av antalet bredbandsanslutningar i det fasta nätet var TeliaSonera och Elisa de största teleföretagen som erbjuder bredbandstjänster i det fasta nätet i slutet av juni 2011. Dessa operatörers marknadsandelar var cirka 30 procent. DNA hade en marknadsandel på cirka 19 procent och teleföretagen i Finnet-gruppen totalt cirka 16 procent. Övriga teleföretag hade cirka 5 procent av marknaden.

Figur 6. Marknadsandelarna för bredbandsanslutningar i det fasta nätet.

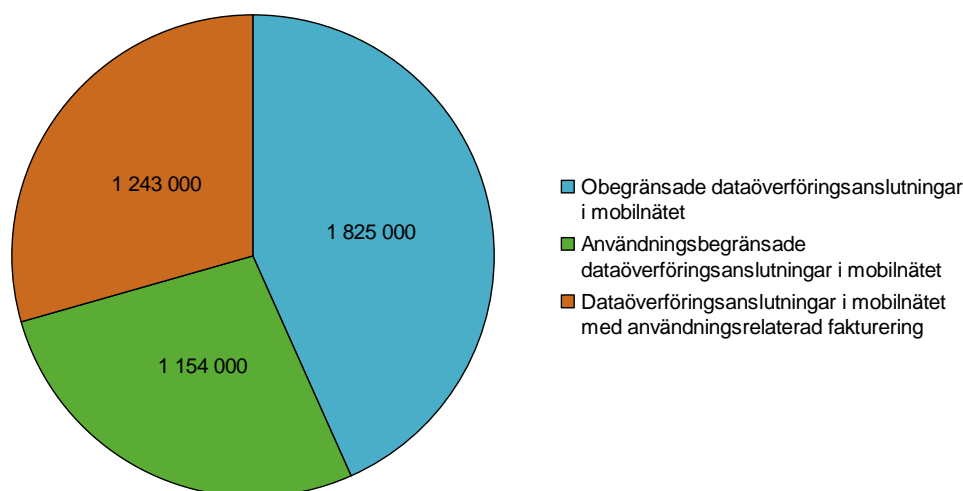
Dataöverföringstjänster i mobilnätet

I slutet av juni 2011 fanns det över 4,2 miljoner mobilanslutningar vars användare använde dataöverföringstjänster eller åtminstone betalade för

dem. Gruppen består av olika anslutningar som avviker från varandra speciellt med tanke på prissättningsmodellerna. För vissa anslutningar baserar sig faktureringen på användningen av tjänster medan andra har en fast månadsavgift i likhet med bredbandsanslutningar i det fasta nätet när faktureringen inte är användningsrelaterad.

Begränsningar som gäller datamängden som överförs har blivit vanligare också för anslutningar med månadsavgift. I anslutningsavtalen för några tjänsteleverantörer har definierats en begränsad dataöverföringsmängd per månad. Om mängden överförd data överskrider den fastställda mängden, debiteras månatligen en extra dataöverföringsavgift, eller så sänks den på förhand definierade hastigheten. Både anslutningens maxihastighet och begränsade dataöverföringsmängd påverkar månadsavgiften.

Under det första halvåret 2011 ökade antalet mobilanslutningar med månadsavgift och obegränsad dataöverföring med 12 procent till över 1,8 miljoner anslutningar. Dessutom fanns det över 1,1 miljoner mobilanslutningar med begränsad dataöverföring. Sammanlagt fanns det nästan 3 miljoner dataöverföringsanslutningar i mobilnätet med månadsavgift. Dessutom fanns det över 1,2 miljoner mobilanslutningar som kunderna använde för dataöverföringstjänster med användningsrelaterad fakturering. Dessa anslutningar hade inga dataöverföringstjänster med månadsavgift.

Figur 7. Mobilnätanslutningar som används för överföring av data.

Av alla mobilnätanslutningar med månadsavgift fanns två tredjedelar hos hushållskunder. Hushållen hade betydligt fler anslutningar med obegränsad dataöverföring, medan företagen hade fler anslutningar med begränsad dataöverföring. Bara drygt en fjärdedel av de anslutningar som hushållen använder hade en begränsad dataöverföring medan till och med två tredjedelar av de anslutningar som företagen använder var begränsade.

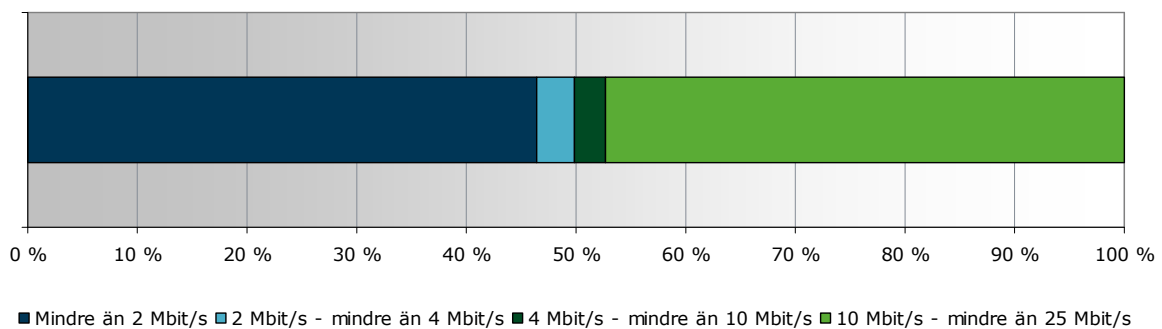
Användningssätt och -ändamål vid dataöverföringstjänster i mobilnät är mångsidigare än för det fasta nätet. I konsumentbruk används anslutningar mycket mångsidigt. Man kan använda sin anslutning som ett modem för en bordsdator eller sin mobiltelefon som en navigator. Man kan till och med använda samma anslutning för båda ändamålen. Användningen av mobilanslutningar är egentligen inte begränsad till vissa terminalutrustningar. I vissa anslutningar avsedda för informationsöverföring är användningen av mobiltelefonitjänster dock spärrad med undantag av nödsamtal. Sådana anslutningar är endast avsedda för informationsöverföring.

I motsats till fasta bredbandsanslutningar är kvalitet och prissättning av dataöverföringstjänster i mobilnätet inte beroende av köp- eller

användningsställen. Tjänstens kvalitet bestäms till stor del enligt läge och förhållanden.

Hastigheterna på dataöverföringstjänsterna i mobilnätet varierar avsevärt enligt hur förbindelsen mellan terminalen och kommunikationsnätet fungerar och hur många som använder mobilnätets dataöverföringstjänster inom den ifrågasvarande basstationens område. I allmänhet fastställer tjänsteleverantörerna hastigheterna på anslutningar med mycket stora variationsintervaller. Hastighetens genomsnittliga variationsintervall för till exempel 15 Mbit/s-förbindelser kan vara 0,4–6 Mbit/s. Speciellt om användaren ligger långt borta från basstationen, kan förbindelsen vara långsam och opålitlig om externa antennlösningar inte används.

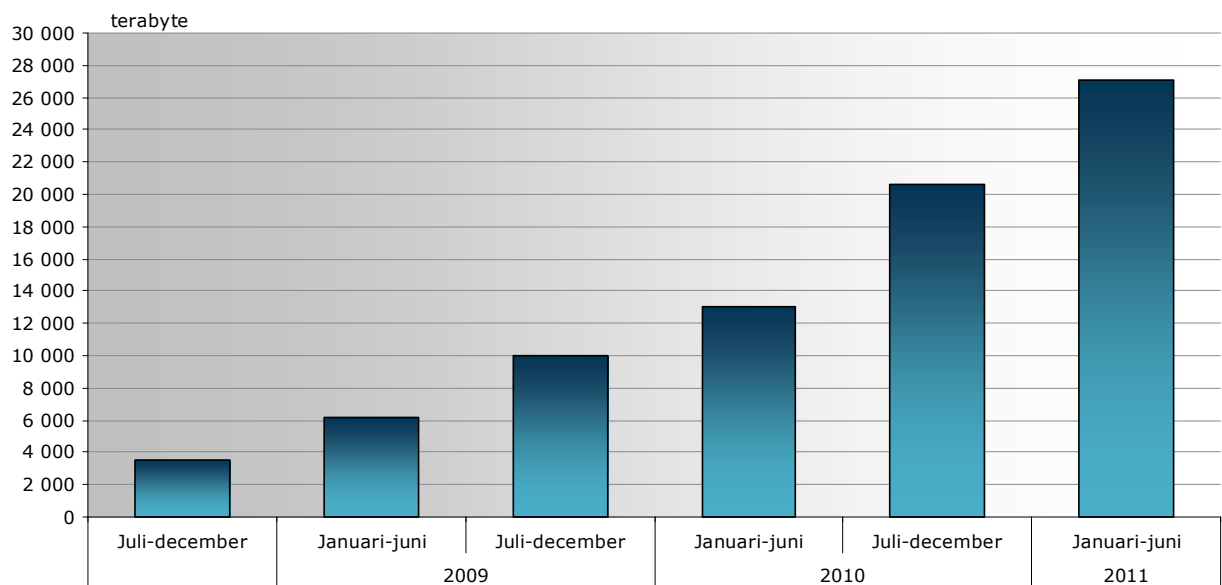
Dataöverföringsanslutningar uppdelas i långsamma anslutningar som klarar 1 Mbit/s eller mindre, och snabba anslutningar som oftast fungerar med nätets maximihastighet. Något under hälften av alla dataöverföringsanslutningar med månadsavgift i mobilnätet hade en nominell hastighet på eller under 2 Mbit/s i juni 2011, medan den andra knappa hälften av anslutningarna hade en nominell hastighet på eller över 10 Mbit/s. Bara en knapp tiondel av anslutningarna stannade mellan dessa grupper.

Figur 8. Hastigheterna på dataöverföringsanslutningar med månadsavgift i mobilnätet.

Mängden data som överfördes i mobilnätet fortsatte att öka. Under det första halvåret 2011 var mängden data som överfördes över mobil-

nätet cirka 27 miljoner gigabyte vilket är ungefär 31 procent mer än under det föregående halvåret.

Figur 9. Utvecklingen av datamängden som överfördes i mobilnätet.

I Finland finns tre riksomfattande operatörer som äger mobilnäten som möjliggör erbjudandet av mobila dataöverföringstjänster: DNA Oy, Elisa Oyj och TeliaSonera Finland Oyj. Utöver dessa finns Ålands Mobiltelefon Ab i landskapet Åland. Nätoperatörerna erbjuder tjänster genom sina egna tjänsteoperatörer eller hyr ut sitt nät till andra tjänsteoperatörer.

Taltelefoni- och meddelandetjänster i mobilnätet har traditionellt genomförts med GSM-tekniken. GSM-nätet använde frekvensområdet 900 MHz i början. Den ökade användningen orsakade att frekvensområdet 1800 MHz anvisades för GSM-nätet. GSM-nätet möjliggör också dataöverföring, men hastigheten på dataöverföringen är mycket låg jämfört med de andra nuvarande näten. GSM-nätet har ersatts och kompletterats med tredje generationens 3G-mobilnät (UMTS/HSPA/HSPA+) som erbjuder betydligt snabbare dataöverföringsförbindelser med en

teoretisk hastighet på upp till 42 Mbit/s. I tätortsområdena använder 3G-näten frekvensområdet 2100 MHz och i glesbygden uppnås den bästa täckningen i frekvensområdet 900 MHz. Det nästa steget är 4G-näten (LTE) som fungerar i frekvensområdet 2600 MHz. Dessa nät möjliggör överföringshastigheter på flera tiotals megabyte och till och med över 100 megabyte i teorin.

Mobilnätets täckning är bra överallt i Finland. GSM- eller UMTS-nät täcker nästan 100 procent av alla finländare med undantag av några glesbebyggda områden. I några områden kan det vara nödvändigt att förse terminalutrustningen med en extern tilläggsantenn för att telefoni-tjänster ska kunna användas. Det finns också regionala skillnader i operatörernas nät.

3G-nätet som helhet når redan över 95 procent av alla finländare. Utöver stora bosättningscen-

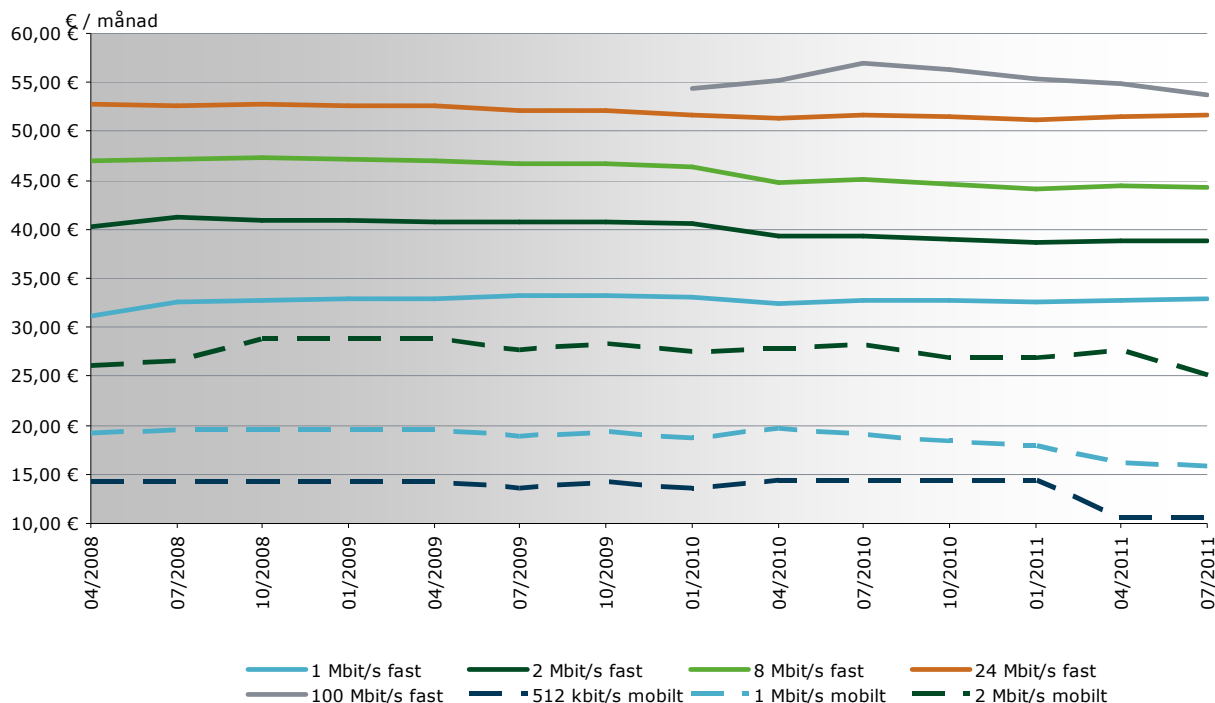
truma täcker 3G-nätet också majoriteten av mindre orter och också en stor del av glesbygden. Följande generationens 4G-nät täcker bara en liten del av Finland tills vidare. I början kan 4G-tjänster användas bara i några av de största städerna i Finland.

Priser och kvaliteten på kundservicen

Månadsavgifterna för bredbandsanslutningar utvecklades i skilda riktningar enligt hastighetsklass under det första halvåret. Priserna sjönk mest vid dataöverföringsanslutningar i mobilnätet i hastighetsklassen 512 kbit/s. Priserna sjönk eftersom många tjänsteleverantörer höjde hastigheterna till 512 kbit/s för de långsammaste dataöverföringsanslutningarna i mobilnätet

medan priserna inte höjdes. Också priserna på fasta bredbandsanslutningar på 100 Mbit/s eller mer sjönk betydligt. Priserna på andra hastighetsklasser höjdes bara litet eller inte alls.

I juli 2011 var det genomsnittliga listpriset på en fast bredbandsanslutning med en överföringshastighet på 2 Mbit/s cirka 39 euro per månad, vilket är lika mycket som föregående år. Listpriset för en anslutning i mobilnätet med samma hastighet var betydligt lägre, i genomsnitt cirka 25 euro per månad. Medelpriserna har beräknats enligt ort som medeltal. De faktiska medelpriserna som kunderna betalar för anslutningar är betydligt lägre än de kalkylerade medelpriserna, eftersom antalet anslutningar i stora tätorter är större och priserna för anslutningar lägre än på mindre orter.

Figur 10. Prisutvecklingen för bredbandsanslutningar.

I utbudet av bredbandstjänster fokuserar man inom marknadsföringen i teleforetag fortfarande på förmånskampanjer, där man erbjuder bredbandsanslutningar till betydligt lägre månadsavgifter än listpriserna. Bredbandsanslutningar som sålts som specialerbjudande är i allmänhet bundna till tidsbundna avtal, medan listprissättningen i huvudsak grundar sig på avtal som gäller tills vidare. Vid prisjämförelsen av fasta anslutningar har endast listpriserna beaktats medan vid jämförelsen av anslutningar i mobilnätet har också tjänstepaket beaktats.

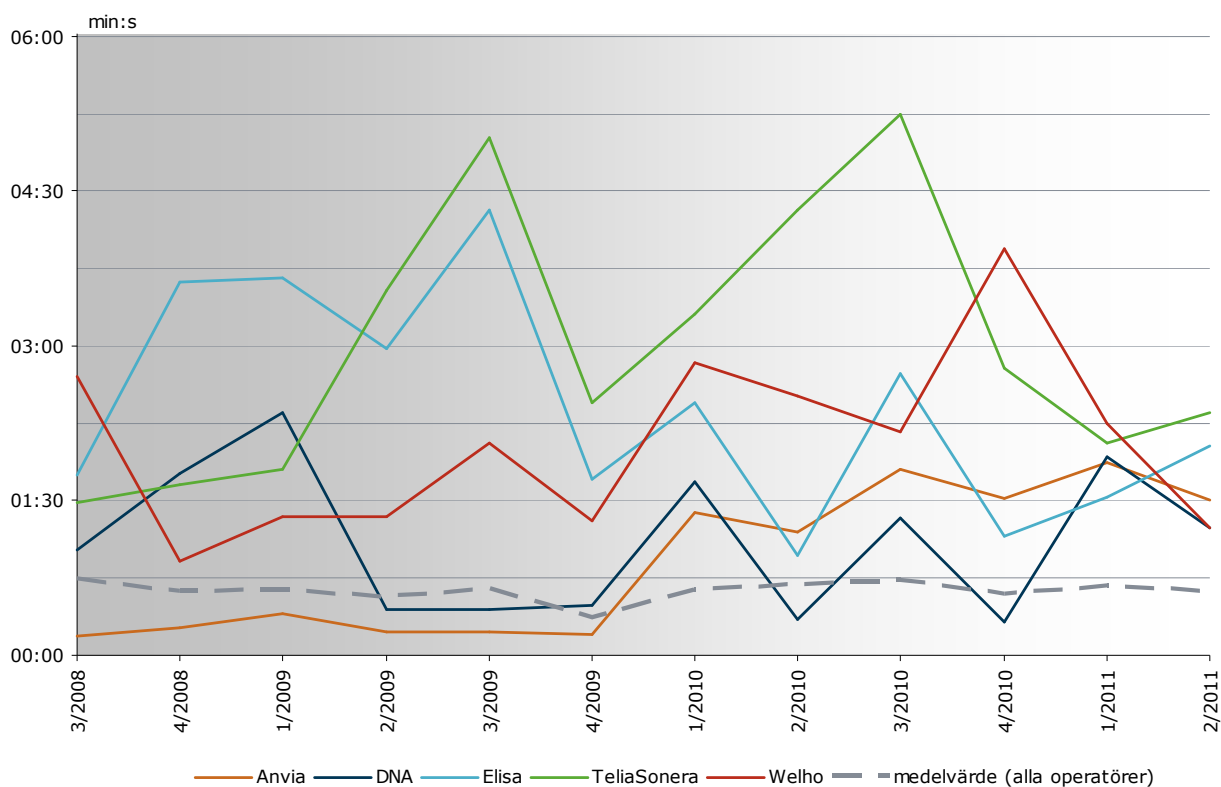
Priserna på dataöverföringstjänster på grundnivån i anslutning till mobilanslutningar har sjunkit som en följd av den hårda priskonkur-

rensen. Det lönar sig ofta för användaren att skaffa en dataöverföringstjänst som erbjuds för ett fast månadspris, om mobilen aktivt används för dataöverföring, såsom för läsning av e-post och webbsidor. Hastigheterna på dataöverföringsanslutningarna i mobilnätet har ökat betydligt. De flesta tjänsteleverantörerna erbjuder bara anslutningar med en hastighet på minst 512 kbit/s. Samtidigt har maximi-hastigheterna ökat i samband med utvecklingen av nät och terminalutrustningar.

Dataöverföringsanslutningar i mobilnätet marknadsförs till en stor del som tidsbegränsade avtal och uppbindningsavtal som ofta inkluderar ett 3G-modem. Därmed motsvarar list-

priserna nödvändigtvis inte de priser som konsumenterna betalar för anslutningarna. Den genomsnittliga månadsavgiften för dataöverföringsanslutningar 2010 uppgick till cirka 10,90 euro. Listpriserna varierar mycket. Det lägsta priset för en vanlig dataöverföringsanslutning i mobilnätet är några euro, medan månadsavgifterna för de snabbaste 4G-förbindelserna är över 50 euro.

Svarstiderna inom kundservicen hos de små teleföretagen under årets första tre kvartal förblev i regel under en halv minut, medan hos de största företagen svarade man på samtalen till kundservicen i genomsnitt på under två minuter. Medeltalet för svarstiderna hos alla bredbandsleverantörernas kundtjänst var 40 sekunder under de två första kvartalen. Kundtjänsterna hos Welho och DNA slogs samman under det andra kvartalet.

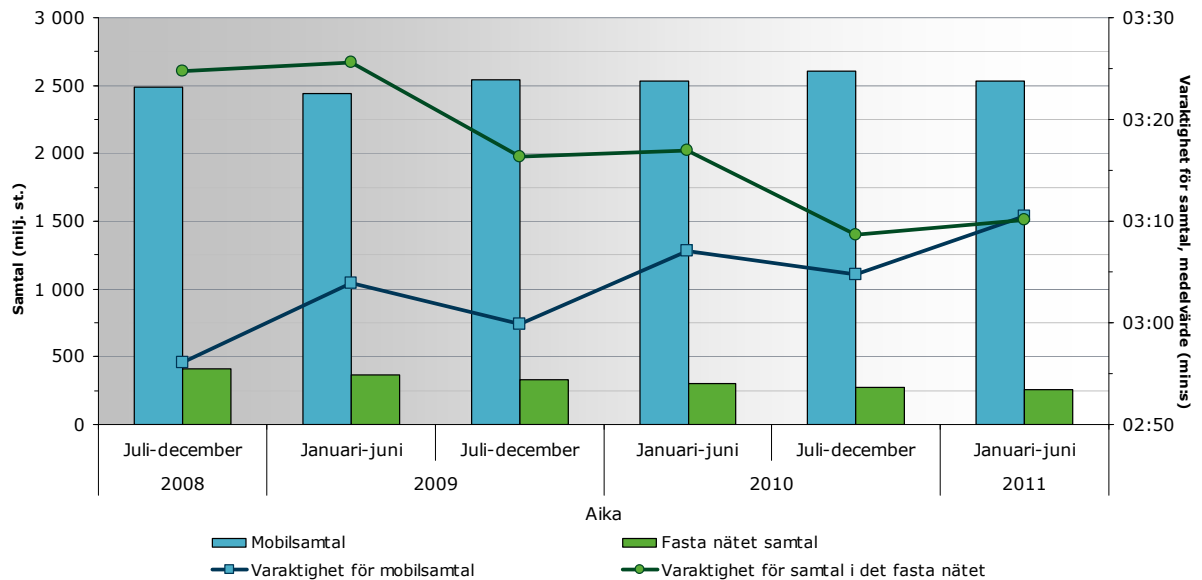

Figur 11. Svarstiderna inom kundservicen hos bredbandsleverantörer.

Samtalstjänster

Under det första halvåret 2011 ökade antalet mobilanslutningar med 5 procent till cirka 8,8 miljoner anslutningar. Antalet anslutningar i det fasta telefonnätet sjönk med 7 procent till cirka

1,1 miljoner anslutningar. Antalet samtal sjönk i båda näten, kraftigare i det fasta nätet. Medellängden på ett mobilsamtal översteg medellängden på ett samtal i det fasta nätet.

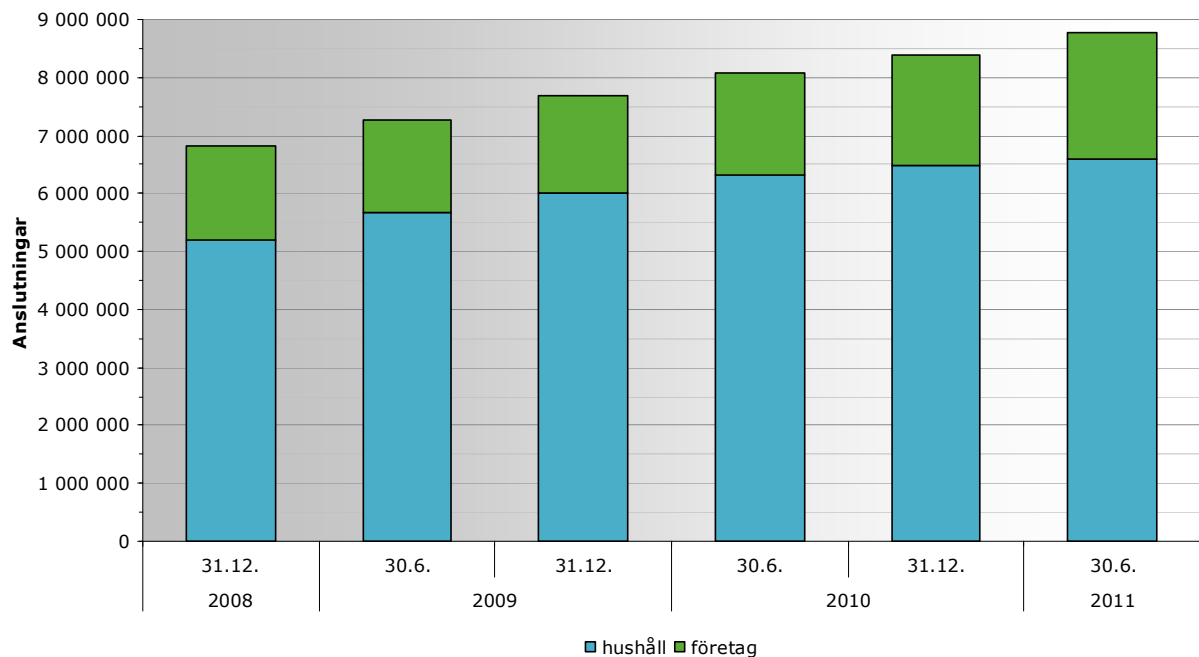

Figur 12. Samtalsvolym 2008 -2011.

Mobiltjänster

Antalet mobilanslutningar ökade under det första halvåret 2011 med cirka fem procent, dvs. med cirka 390 000 abonnemang. På samma sätt

som tidigare berodde ökningen till stor del på att dataöverföringsanslutningarna var mycket populära. I slutet av juni fanns det redan cirka 8,8 miljoner mobilanslutningar i Finland, varav majoriteten, cirka 75 procent, hos hushållskunder.

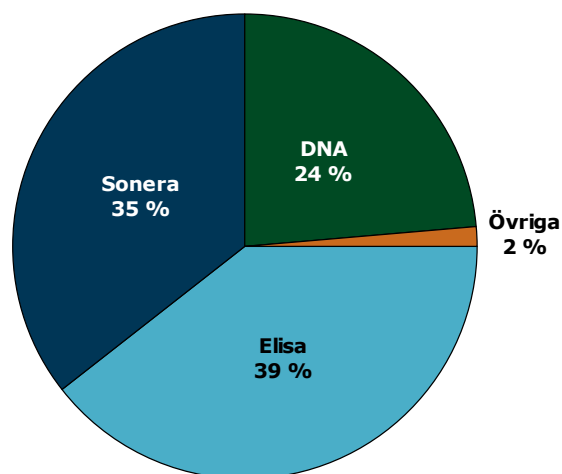

Figur 13. Antalet mobilanslutningar 2008-2011.

Prepaid-anlutningarna behöll sin andel på cirka 10 procent av alla mobilanslutningar. Antalet gällande uppbidningsavtal var nästan 2 miljoner. Uppbidningsavtalen fortsatte att öka med 16 procent under sex månader, dvs. med cirka 270 000 anslutningar. Andelen uppbidningsavtal av samtliga anslutningar var redan omkring 23 procent.

Marknadsandelarna för mobilanslutningar har inte förändrats mycket jämfört med slutet av 2010, men de procentuella andelarna varierade något i likhet med tidigare år. Mätt i antalet anslutningar bibehöll Elisa sin ställning som marknadsledare med en marknadsandel på 39 procent. TeliaSoneras marknadsandel minskade med en procentenhet till 35 procent, och det med marknadsandelar mätt tredje största bolaget, dvs. DNA:s marknadsandel ökade med en procentenhet till 24 procent. De övriga företagens sammanlagda marknadsandel förblev på två procent.

Enligt Numpac Oy:s porteringsstatistik var antalet porterade nummer cirka 300 000 under det första halvåret 2011. Detta är ungefär två procent mer jämfört med motsvarande period året innan. I relation till totalantalet anslutningar porterades 3,6 mobilnummer per hundra anslutningar, vilket motsvarar läget under det första halvåret 2010.

Figur 14. Marknadsandelar för mobilanslutningar.

Volymen av ringda mobilsamtal sjönk med cirka 3 procent jämfört med det föregående halvåret. Antalet ringda samtalsminuter ökade med under en procent och förblev på samma nivå som tidigare. Således uppgick medellängden på ett mobilsamtal till tre minuter och 11 sekunder, då längden året innan var cirka sex sekunder kortare.

År	2008		2009		2010		2011
	Juli-december	Januari-juni	Juli-december	Januari-juni	Juli-december	Januari-juni	Januari-juni
Mobilabonnemang	6 830 000	7 280 000	7 700 000	8 070 000	8 390 000	8 780 000	
Samtal (milj.st.)	2 490	2 439	2 547	2 533	2 603	2 533	
Samtalsminuter (milj.st.)	7 315	7 479	7 641	7 900	8 019	8 045	
SMS (milj.st.)	1 818	1 845	1 955	1 930	2 073	2 158	
MMS (milj.st.)	18	20	20	20	21	24	

Tabell 6. Utvecklingen av antalet mobilanslutningar samt samtals- och meddelandevolymer 2008 – 2011.

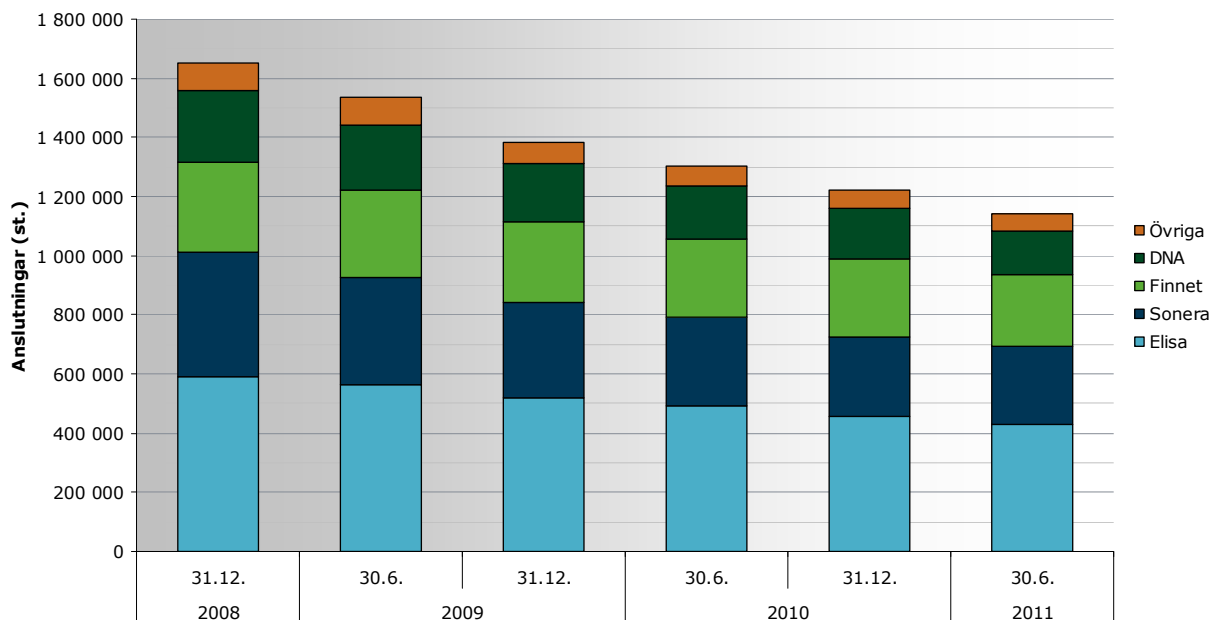
I början av 2011 skickades knappt 2,2 miljarder textmeddelanden. Detta är ungefär fyra procent mer än under det föregående halvåret. Antalet multimediameddelanden ökade betyd-

ligt jämfört med det senare halvåret 2010, dvs. cirka 16 procent, till knappt 24 miljoner meddelanden.

Tjänsterna i det fasta telefont nätet

Tjänsterna i det fasta telefont nätet fortsatte att minska under det första halvåret 2011. Antalet anslutningar i det fasta telefont nätet sjönk med

litet under 7 procent till cirka 1,1 miljoner anslutningar. Antalet omfattar förutom traditionella anslutningar i det fasta nätet också avgiftsbelagda VoIP-anslutningar som teleföretagen erbjuder åt hushåll och företag, vars antal inte förändrades avsevärt.

Figur 15. Anslutningar i det fasta nätet enligt operatörsgrupp 2008 – 2011.

Mätt i antalet anslutningar var Elisa marknadsledare i det fasta nätet med en marknadsandel på 38 procent i slutet av juni 2011. TeliaSoneras marknadsandel var 23 procent, Finnet-gruppens 21 procent och DNA:s 13 procent. Det skedde inga betydande förändringar i marknadsandelarna. Elisas marknadsandel förblev på samma nivå som i slutet av 2010. TeliaSoneras och Finnet-gruppens marknadsandelar ökade med en procentenhet, medan DNA:s marknadsandel sjönk med en procentenhet. Den sammanräknade marknadsandelen för de övriga

självständiga tjänsteoperatörerna sjönk från sex till fem procent.

På samma sätt som under tidigare halvår har antalet samtalsminuter och samtalsvolymerna i det fasta telefont nätet minskat ännu kraftigare än antalet anslutningar. Antalet samtalsminuter och samtalsvolymerna som ringts från det fasta nätet minskade under det första halvåret 2011 med cirka åtta procent. Medellängden på ett samtal uppgick ändå lite, till cirka tre minuter och tio sekunder.

År	2008		2009		2010		2011
Tidpunkt	Juli-december	Januari-juni	Juli-december	Januari-juni	Juli-december	Januari-juni	Januari-juni
Fasta anslutningar	1 650 000	1 530 000	1 430 000	1 350 000	1 220 000	1 140 000	1 140 000
Samtal (milj.st.)	409	363	329	304	276	253	253
Samtalsminuter (milj.st.)	1 396	1 244	1 077	998	868	802	802

Tabell 7. Utvecklingen av antalet fasta anslutningar och samtalsvolymerna 2008–2011.

Priser och kvaliteten på kundservicen

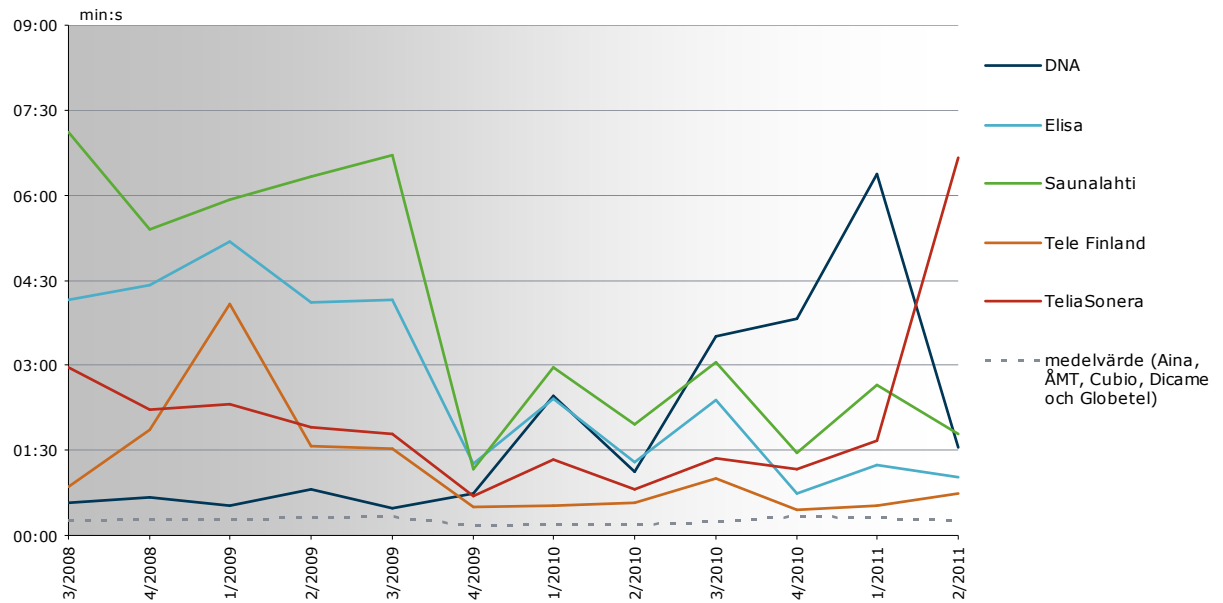
Mobilsamtalets och meddelandetjänsternas priser är väletablerade. Prisförändringar förekommer närmast i form av olika samtals- och textmeddelandepaket och andra tilläggförmåner. Utöver dessa finns det anslutningar av helt nytt slag på marknaden. Priserna på dessa anslut-

ningar är lägre än på andra anslutningar hos den ifrågavarande operatören, men detta betyder att användaren tar emot reklam och marknadsföringsmeddelanden med textmeddelande eller per e-post.

Svarstiderna inom kundservicen hos de teleföretag som tillhandahåller mobiltjänster förändrades något under början av 2011 jämfört med

slutet av 2010. Medeltalet för genomsnittliga svarstider på kundtjänsterna hos DNA, Elisa, Saunalahti, Tele Finland och TeliaSonera var under det andra kvartalet 2011 cirka 50 procent lägre än i slutet av 2010. Medeltalet för genomsnittliga svarstider på kundtjänsten hos dessa företag var 2 minuter 21 sekunder under det

andra kvartalet 2011. Medeltalet för genomsnittliga svarstider på kundtjänsten hos Aina-Com, Ålands Mobiltelefon, Dicame och Globetel sjönk med 5 sekunder jämfört med slutet av 2010. Medeltalen för svarstider var 16 sekunder under det andra kvartalet 2011.

Figur 16. Svarstider hos mobiloperatörernas kundservice.

Medietjänster

Utbud av televisionstjänster på internet

Kommunikationsverket undersökte de audiovisuella tjänster som tillhandahålls på internet under sommaren 2011 och granskade speciellt de företag som tillhandahåller tjänsterna såväl som tjänsternas egenskaper och priser.

IPTV-tjänster

Utöver kabel- och antenn-tv-tjänster erbjuder teleoperatörerna ofta också IPTV-tjänster, dvs. tv-tjänster som kan ses via bredbandsnätet. Grundidén är nästan samma hos alla operatörer: kunderna får IPTV-tjänster via sina egna operatörers bredband och kan banda program, beställa avgiftsbelagda kanaler och hyra filmer virtuellt samtidigt som de tittar på baskanaler. Tjänsterna inkluderar i allmänhet en öppningsavgift och en månatlig grundavgift som innehåller i de flesta fall ett begränsat förvaringsutrymme och avgifter för kanalpaket och filmuthyrning enligt efterbeställningar.

IPTV-tjänsten inkluderar ofta också en gratis PCTV. Med PCTV kan man direkt titta på televisionens baskanaler. Många tv-kanaler erbjuder dock live-streaming-tjänster på sina webbsidor också eller erbjuder sina program som catch-up-tjänst, dvs. innehållet kan ses under en begränsad tid efter sändningen.

En "automatisk" inspelningstjänst är en av de mest anmärkningsvärda egenskaperna av IPTV-tjänsten. Inspelningstjänsten kallas ofta "ReTv"-tjänsten. ReTv ingår ofta i månadsavgiften för teleoperatörens tjänster. I allmänhet måste man själv välja de kanaler som man vill spela in. Ofta kan man bara välja baskanaler. Då omfattar inspelningskapaciteten inspelningen av alla baskanaler för 7-14 dygn. De flesta av operatörerna fakturerar en extra avgift för extra inspelningskapacitet. Tjänsten som månadsavgiften täcker innehåller dock i allmänhet inspelningskapacitet för 1-20 långvariga inspelningar. Vissa operatörer erbjuder en IPTV-tjänst som möjliggör inspelningen av program som redan har börjat som en helhet.

En del operatörer erbjuder bl.a. bredbands- och tv-tjänster som paket. Sådana paket är Elisäs Elisa Viihde-paket, Soneras Viihde- och Superpaket och Anvias Anvia Koti-paket. Alla dessa paket innehåller ett extra snabbt bredband, en IPTV-tjänst och andra

tjänster i anslutning till hemmets informationsteknik och informationssäkerhet mot extra avgifter.

Kanalpaketen som operatörerna erbjuder i IPTV-nätet är nästan samma som de paket som finns i kabelnätet. Några operatörer, såsom Elisa, erbjuder färdiga kanalpaket och skraddarsydda paket med en option att välja ett visst antal kanaler. De flesta av operatörerna erbjuder färdiga paket eller tjänster såsom Lumotv:s programtjänster. Lumotv är en tjänst som erbjuder betal-tv-enheter och som ägs av produktionsbolaget Super Head End Finland (SHEF) som grundades av Maxisat och 11 bolag i Finnetgruppen. Lumotv är Finnet-bolagens varumärke medan Maxivision är SHEF-bolagets varumärke för Maxisat-koncernen. Lumotv-startpaketet är en förutsättning för beställningen av avgiftsbelagda kanaler och den innehåller ett kort som möjliggör tittande i kabelnätet och 4 extra kanaler (National Geographic, Discovery Channel, Eurosport och Travel Channel). Några företag som erbjuder Lumotv:s tjänster erbjuder sina egna IPTV-tjänster under ett annat namn (t.ex. APO:s Japo TV eller Mikkelin Puhelin Oy:s Concept.10 Laajakaista TV). Då innehåller tjänsterna också andra tjänster utöver Lumotv:n, såsom inspelning av program eller en filmuthyrningstjänst. De flesta IPTV-tjänster innehåller en virtuell filmuthyrningstjänst. Alla filmuthyrningstjänster fungerar på pay-per-view-basis.

Den största enskilda ändringen i fältet av tv-aktörer är teleoperatörernas tillträde till IPTV-marknaden. Teleoperatörernas tillträde till IPTV-marknaden har fördunklat skiljelinjen mellan tele- och medieverksamheten. Det har också blivit en viktig fråga för bl.a. tv- och filmproduktionsbolagen. Hur mycket teleoperatörerna kommer att delta i aggregation av kanalerna och deras innehåll kommer ännu att ändras. Operatörerna förmedlar nu i första hand befintliga kanalpaket och -tjänster och deltar inte i aggregationen av kanaler och deras innehåll. De flesta av operatörerna deltar inte ens i paketeringen av kanaler utan utsänder endast paket som andra har sammanställt. Elisa Viihdes egen filmkanal, SVoD-tjänst, är ett gränsfall. Tjänsten innehåller filmenheter skraddarsydda av Elisa. Kunden betalar en engångsavgift och kan då se på vissa filmer under en begränsad tid.

Virtuella filmuthyrningstjänster möjliggjorda av IPTV ställer utmaningar speciellt på produktionsbolagen. Den största utmaningen är att virtuella filmuthyrningstjänster inte har några fysiska utrymmesbegränsningar, vilket förutsätter att produktionsbolagen måste hitta nya sätt

att skilja sig från andra bolag. Produktionsbolagen kan inte mer påverka den traditionella skyltningen av filmer i uthyrningsföretag. Antalet filmer som hyrs hos internetservrar kan vara nästan oändligt. Därför behöver produktionsbolagen nya sätt att väcka kundernas intresse.

IPTV-branschen förändras alltså hela tiden. Antalet nya tjänsteleverantörer ökar och den roll som de traditionella releasetider för publicering har samt rollerna för distributörer, producenter, köpare och tv-aktörer kommer att förändras. För tillfället är alla IPTV-tjänstemodeller mycket likadana hos alla teleoperatörer. Finansieringen kommer från öppnings- och månadsavgifter. Månadsavgiften täcker ofta inspelningen av baskanaler och därtill kan man skaffa extra kanaler och tjänster genom att betala extra avgifter. Alla teleoperatörer förutsätter att kunderna som använder IPTV-tjänster också använder den ifrågakvarande operatörens internetanslutning. Det enda undantaget är Maxisatkoncernens Maxivision-tjänst.

Webb-tv-tjänster

Tjänster som erbjuder audiovisuella innehåll på nätet som live streaming- eller VoD-tjänst klassificerades som webb-tv-tjänster i denna utredning. Amatörtjänsteleverantörer har inte beaktats. Ibland var det svårt att avskilja s.k. professionella och amatörmässiga produktioner. Meningen var dock att fokusera på sådana aktörer utanför den traditionella tv-verksamheten vars utbud baserar sig på företagsverksamhet. Därtill granskar översikten flyktigt hela webb-tv-branschen och därför innehåller översikten antydanden av t.ex. webb-tv-plattform avsedda för unga experter inom filmindustri och andra avsevärda webb-tv-tjänster.

De flesta av tjänsterna är helt avgiftsfria eller delvis avgiftsbelagda. Det finns knappast inga helt avgiftsbelagda AV-tjänsteleverantörer som endast fungerar på internet i Finland. Den enda helt avgiftsbelagda finländska tjänsten är TVKaista som påminner IPTV:s ReTV- eller PCTV-tjänsten. Med TVKaista är det möjligt att titta på finska baskanaler efter sändningen på datorn. I stället ägs alla avgiftsbelagda filmuthyrningstjänster på internet, såsom SFAnytime och Voddler, av utländska aktörer.

Majoriteten av webb-tv-tjänsterna har genomförts med streaming-tekniken varvid program inte laddas ned i den egna datorn. Undantagen är Indietaivas, filmuthyrningstjänster och en del av Rundradions program. Dessa kan man titta på som podcast, dvs. ladda program ned i den egna datorn och titta när som helst.

Traditionella tv-aktörer har sina egna webbtelevisioner på nätet. Programmen i dessa är

nästan samma som programmen i den traditionella televisionen. Extra innehåll och andra "bakom kulisserna"-program är de enda on-net-only-program i praktiken. Jämfört med det traditionella tv-tittandet erbjuder webb-tv åt tittare av traditionella tv-kanaler främst en catch-up-tjänst som gör det möjligt att titta på program efter sändningen över en viss tidsperiod (i allmänhet från några dagar till en månad). De finländska avgiftsbelagda kanalerna Urho TV och Toto TV har webb-tv-versioner av sina tjänster. Båda kanalerna som erbjuder sportprogram sänder samma programutbud på nätet och på tv-kanalen

Utöver de traditionella tv-bolagen producerar bland annat MoonTV och SoffaTV, som producerar program till kabelnätet, och Veikkaus TV, som visar sportprogram, långa program för internet. Dessutom har många lokala kanaler egna webb-tv-versioner. Programmen i dessa webbtelevisioner är ofta åtminstone delvis producerade av amatörer, och webbtelevisionens bild- och ljudkvalitet kan vara dåliga.

Många webb-tv-aktörer producerar inga långa program eller serier för internet utan bara korta videoavsnitt av Youtube-typ. Nettitelkku.fi är en intressant finsk webbplats. Den beskriver sig själv som "en tidskrift på nätet". I likhet med en tidskrift innehåller sidorna korta och aktuella videoavsnitt som har skapats i samarbete med olika samhällsaktörer och ekonomiska aktörer. Videorna har delats upp enligt teman och man kan titta på dem i den ordning man vill.

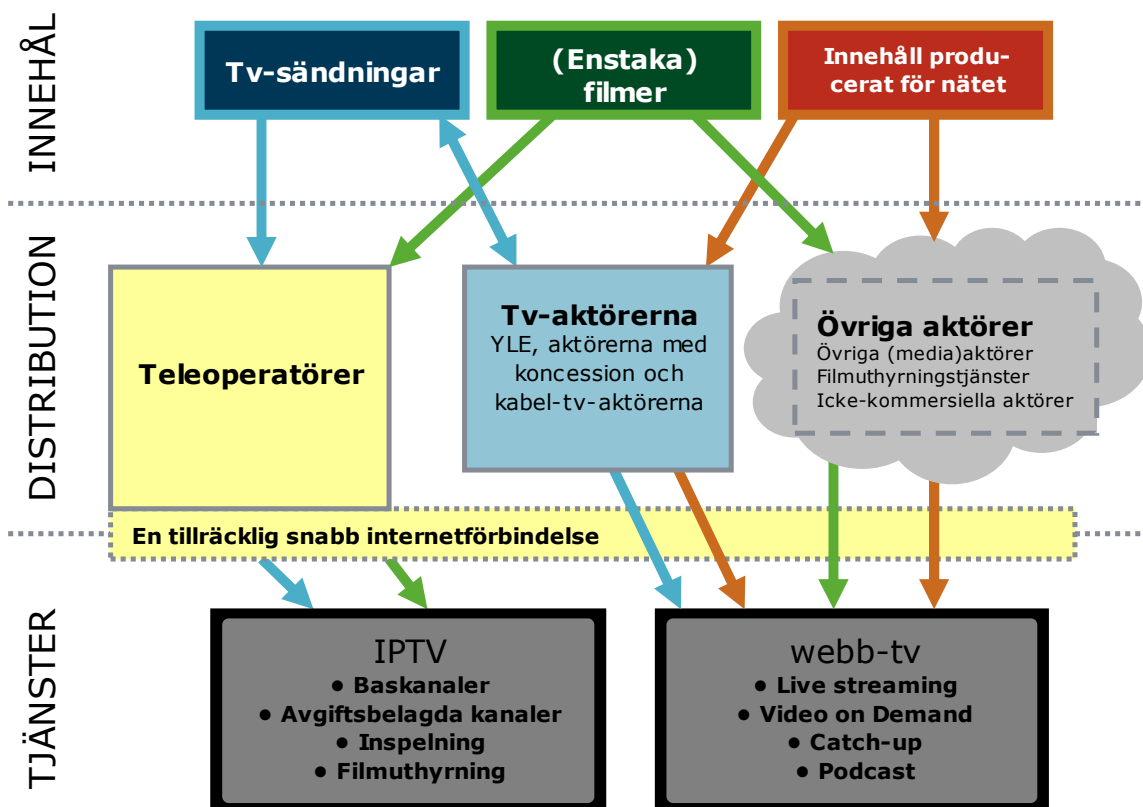
Webb-tv-tjänster av radiokanaler, tidskrifter, dagstidningar och nättidningar utgör en del av webb-tv-branschen. Webb-televisionen är inte den huvudsakliga verksamheten hos dessa aktörer, utan ofta bara stöder annat redaktionella material. Bland annat webb-televisionen Basso TV av Bassoradio eller IS-TV av Iltasanomat är inte "i centrum" av dessa bolags verksamhet.

Webb-tv kan också fungera som ett marknadsföringsmedel, och bland annat Valio har utnyttjat detta. I Valios webb-tv-tjänst presenteras recept som innehåller Valios produkter i form av videor. Vissa videor handlar också om hälsa och välfärd. Också program av TerveTV och Nettitelkku behandlar dessa teman.

Webb-tv-branschen förändras hela tiden, och därför kan nya tjänsteleverantörer dyka upp snabbt. Utbudet som beskrivits ovan beskriver läget sommaren 2011. Kommunikationsverkets utredning fokuserar på inhemska tjänsteleverantörer som utövar företagsverksamhet och

som omfattas av den nationella audiovisuella lagstiftningen. Utredningen innehöll teleoperatörernas IPTV-tjänster som erbjuds i bredbandsnätet och andra finska webb-tv-tjänster som fungerar på internet. Tjänsteleverantörens ursprungsland spelar dock inte nödvändigtvis någon roll för kunderna. Många som tittar på webb-tv använder utländska sidor för att titta på sina favoritserier. Serier kommer ut betydligt

tidigare på utländska sidor än på t.ex. finska avgiftsbelagda kanaler. Många tittare är alltså mer bekanta med dessa tjänster och P2P-nät än med finska webb-tv-tjänster. Det är ofta möjligt att ladda ned texter på finska för filmer och tv-program som man laddar ned via utländska sidor. Då avviker program som man laddar ned via utländska sidor inte från program som finska tjänster erbjuder i detta avseende heller.

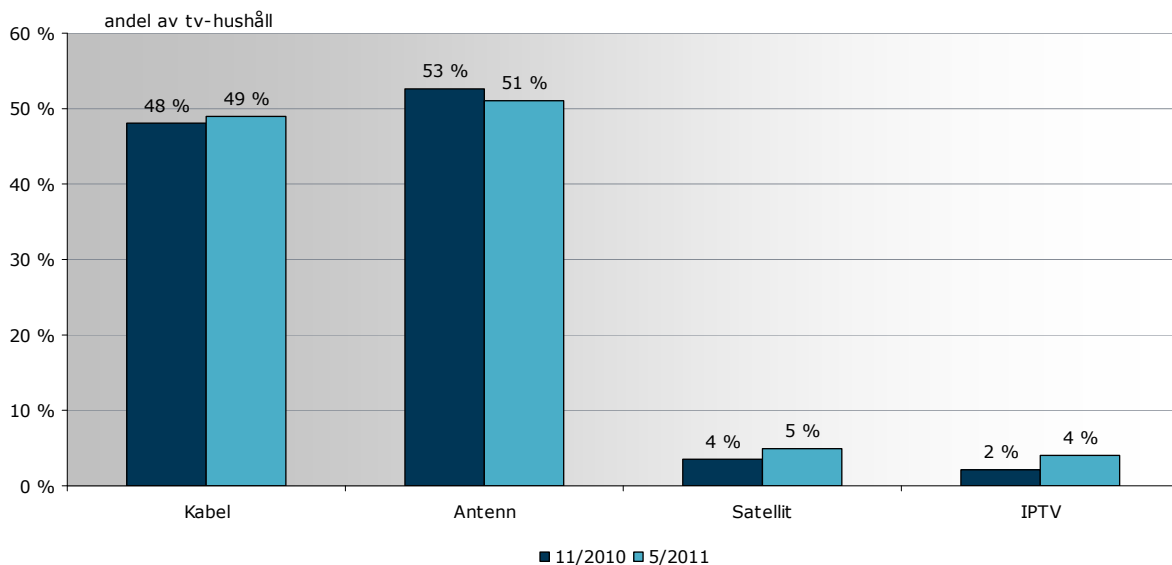

Figur 17. Utbudet av televisionstjänster på internet.

Mottagning av televisionssändningar

Tv-hushållens andel av alla finska hushållen har förblivit på cirka 90 procent under det senaste året. Utifrån resultaten av undersökningen för det första halvåret tar knappt hälften av tv-husållen emot tv-sändningar via kabel-tv-nätet.

Resten, drygt hälften, tar emot sändningar i första hand via det marksända antennnätet. Andelen av satellitmottagning, som främst kompletterar kabel- och antennmottagning, har förblivit på cirka 5 procent. Fyra procent av alla tv-hushåll följde med tv-sändningar via IPTV. Antalet är ännu litet, men har redan nästan fördubblats under ett halvår.

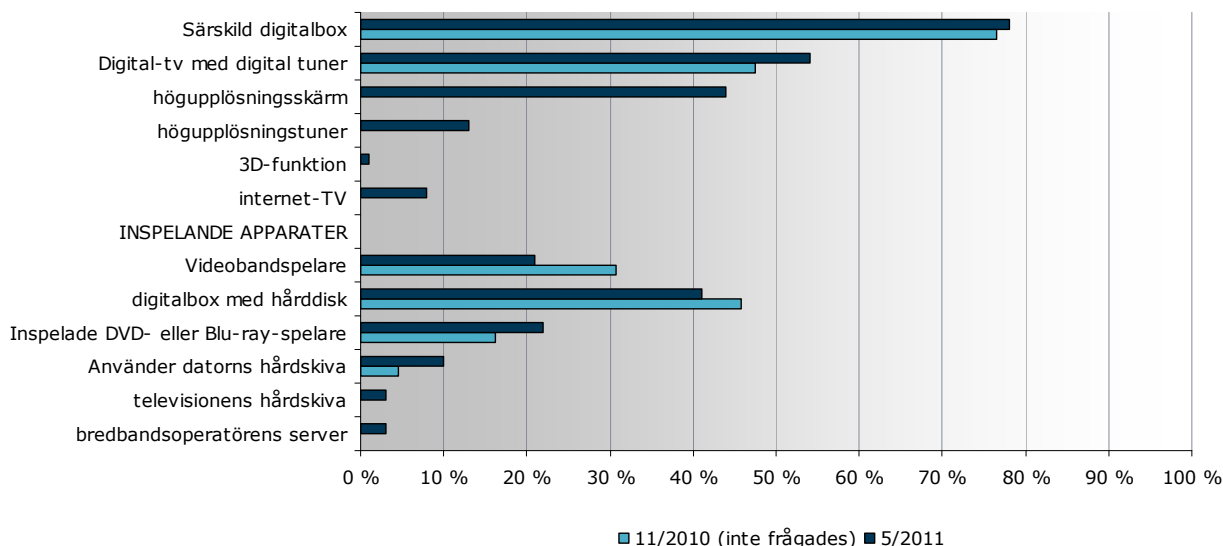
Figur 18. Mottagningsätt för tv-sändningar 2010-2011. Källa: Finnpanel Oy.

Antalet televisionsmottagare som är försedda med en digital tuner, dvs. integrerade tv-mottagare, fortsatte att öka betydligt. Drygt 50 procent av tv-hushållen hade en sådan mottagare. En särskild digitalbox var dock fortfarande den vanligaste digitala mottagaren med en andel på knappt 80 procent.

Användningen av videobandspelare för att spela in program har minskat avsevärt under de senaste 6 månaderna men vart femte tv-hushåll använder dem fortfarande för att spela in program. Digitalboxar som är försedda med hårddisk är fortfarande de populäraste apparaterna

för inspelning av program, men deras andel har sjunkit något jämfört med slutet av förra året. Samtidigt har andra apparater avsedda för inspelning av program blivit mer populära.

Vart tionde hushåll tittar på inspelade program på datorns hårddisk. Andelen har fördubblats under ett halvår. Ökningen i DVD- och Blu-ray-spelarnas andel kan förklaras genom att inspelning via spelkonsoler har nu också inkluderats i denna grupp. Cirka tre procent av hushållen spelar in program på televisionens hårddiska eller så att de kan se på dem via bredbandsoperatörens server.

Figur 19. Olika mottagningsapparater i tv-hushåll 2010-2011. Källa: Finnpanel Oy.

Posttjänster

Den nuvarande postlagen som trädde i kraft den 1 juni 2011 verkställde EU:s tredje postdirektiv (2008/6/EY6). Det centrala syftet med det nyaste postdirektivet är att öppna den europeiska postmarknaden för konkurrens i så stor utsträckning som möjligt. Brevförsändelser är en helhet av posttjänster som direktivet förväntas påverka.

Posttjänster och mer exakt tjänster som gäller postförsändelserna kan delas in i brev-, paket- och tidningsutdelning och oadresserade försändelser. Tidningsutdelning delas ännu in i dagstidnings- och tidskriftsutdelningen. Brevutdelning är koncessionsbaserad verksamhet, och för närvarande har koncession för utdelning av adresserade brev-försändelser endast beviljats till Posten Itella Ab (Itella). I slutet av augusti 2011 uppgav Esan Kirjapaino Oy att bolaget har av statsrådet ansökt om koncession för Päijänne-Tavastland. Esan Kirjapaino Oy:s dotterbolag Esa Jakelut Oy bedriver utdelning av dagstidningar för närvarande. Om koncessionen beviljas, ska dotterbolaget bedriva också brevutdelning i Päijänne-Tavastland.

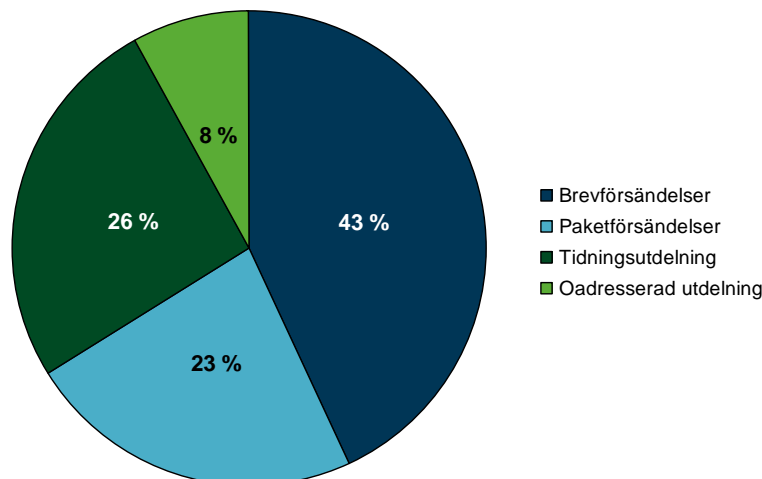
I praktiken har Itella alltså inga konkurrenter när det gäller brev-försändelser och tidskriftsutdelningen eftersom tidskrifter delas ut i samband med brevutdelningen. Itellas marknadsandel i brev- och tidskriftsutdelningen är mycket

nära 100 procent i Fastlandsfinland. Konkurrensen i dagstidningsutdelningen är också ganska svag eftersom Itella är det enda företaget som tillhandahåller en riksomfattande dagstidningsutdelning. Tidningshusens utdelningsorganisationer är ett alternativ till Itella. Dessa organisationer delar ut bolagets egna dagstidningar lokalt. Itellas marknadsandel av dagstidningsutdelningen är cirka tre fjärdedelar.

Inom paketutdelning och oadresserad utdelning har Itella riksomfattande konkurrenter. Itellas marknadsandel i dessa sektorer är cirka 50 procent.

Postverksamhetens ekonomiska nyckeltal

Enligt undersökningen Postförsändelseundersökning 2010 som gjordes av Nordic Adviser Group på beställning av Kommunikationsverket, uppgick omsättningen av inrikes postförsändelser till cirka 1,1 miljarder euro 2010. Av denna omsättning var brev-försändelsernas andel drygt 40 procent, dvs. omkring 500 miljoner euro. Tidningsutdelningens andel är en dryg fjärdedel, dvs knappt 300 miljoner euro, medan paketutdelningen stor för en knapp fjärdedel, dvs. drygt 250 miljoner euro. Andelen för oadresserade försändelser är åtta procent, dvs. knappt 100 miljoner euro.

Figur 20. Omsättningen på postförsändelsemarknaden i Finland.

Itella är det enda företaget som tillhandahåller riksomfattande posttjänster i Finland. Itella har en stark ställning inom alla postförsändelseslag: brev, tidningar, paket och oadresserade försändelser. Matkahuolto Oy (Matkahuolto), Posten Logistik SCM Oy (Posten Logistik), Rautakirja Oy (Rautakirja) och VR kappaletavaralogistiikka (Transpoint Oy fram till 2010) är Itellas konkur-

renter inom pakettjänster. Alla dessa företag har ett riksomfattande nät av verksamhetsställen där konsumenterna kan skicka och hämta paket. En grupp företag under namnet Suomen Suoramainonta (SSM Jakeluryhmä) konkurrerar med Itella på marknaden för oadresserade försändelser.

Posten Logistik är känd inom pakettjänstbranschen för sin MyPack-pakettjänst medan Rautakirja Oy är känd för sina produkter Ärräpaketti och ÄrräExpress. SSM Jakeluryhmä består av en grupp regionala företag som bedriver utdelning av stadstidningar och reklam inom sina egna utdelningsområden. Majoriteten av företagen i SSM Jakeluryhmä ägs av Janton Oy.

De ekonomiska nyckeltalen för ovan nämnda företag på postmarknaden presenteras med hjälp av Balance Consulting Oy:s bokslutsanalyser. Balance Consulting Oy:s bokslutsanalyser är enhetligt justerade. Pakettjänster utgör en mycket liten del av Rautakirja Oy:s omsättning. VR stycke godslogistik utövade verksamhet som ett separat bolag under namnet Transpoint Oy till slutet av 2010 och fusionerades med VR Yhtymä Oy 31.12.2010. De ekonomiska nyckeltalen för VR stycke godslogistik presenteras utifrån Transpoint Oy:s bokslutsuppgifter. De ekonomiska nyckeltalen för SSM Jakeluryhmä presenteras utifrån Janton-koncernens bokslutsuppgifter. Cityexpress Oy som är förläggare för City-

tidningen, hör till Janton-koncernen. Cityexpress Oy:s omsättning var 3,8 miljoner euro 2009.

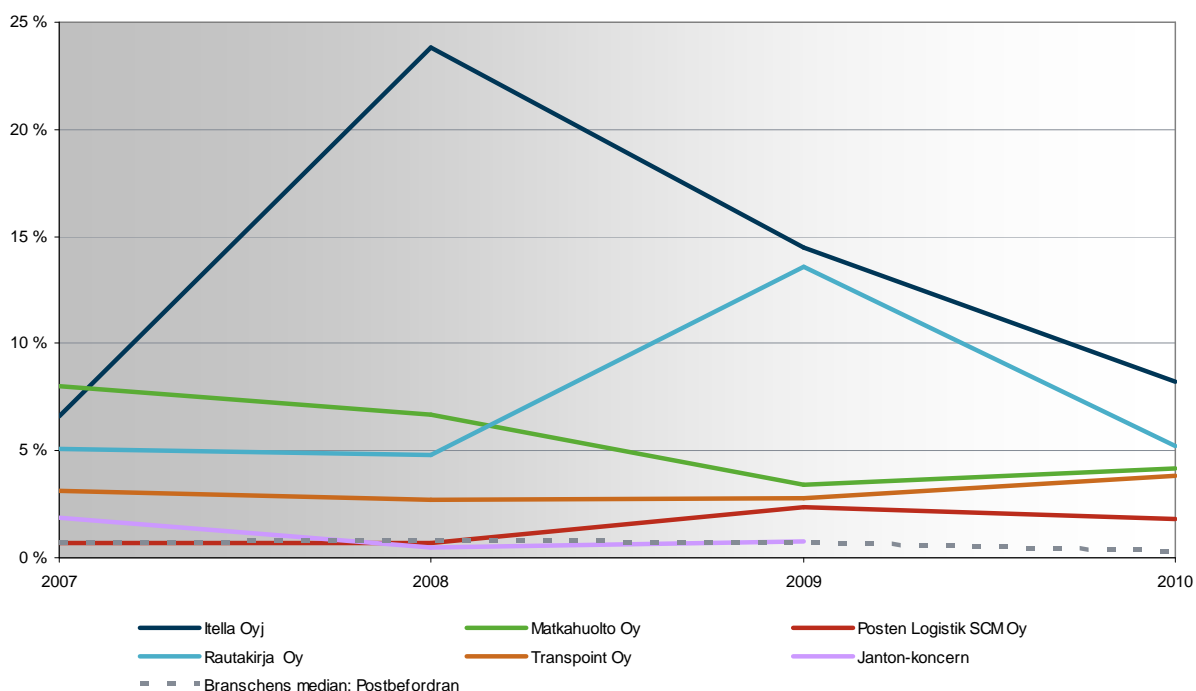
Storleken av Itellas omsättning visar att Itella är det absolut största företaget som producerar posttjänster i Finland. Omsättningen, självförsörjningsgraden och rörelseresultatet för Itella och Matkahuolto, som länge idkat verksamhet på postmarknaden, har varit mycket stabila under de senaste åren. Å andra sidan har avkastningen på sysselsatt kapital varierat avsevärt. Omsättningen för Posten Logistik, som är ett nyare företag i Finland, har ökat avsevärt under de senaste åren. Nu är Posten Logistik lika stort som Matkahuolto. De ekonomiska nyckeltalen för Janton-koncernen, som tillhandahåller oadresserade posttjänster, visar att koncernen uppnår ett mycket gott ekonomiskt resultat. Företagen inom post- och kurirbranschen är i allmänhet små företag som delar ut paketförsändelser lokalt, vars omsättning är mellan en och två miljoner euro och vars avkastning på sysselsatt kapital är mycket bra.

Företag	Omsättning M€			Affärsresultat %			Självförsörjningsgrad %			Avkastning på investerat kapital %		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Itella Oyj	1283	1207	1174	7	5	4	66	55	57	10	1	6
Matkahuolto Oy	45	49	49	-3	-2	2	20	18	20	-10	-5	15
Posten Logistik SCM Oy	12	47	53	3	-1	-3	26	26	22	17	-11	-27
Rautakirja Oy	387	384	381	7	8	3	48	42	40	19	18	8
Transpoint Oy	142	114	122	3	-5	1	53	48	48	17	-19	6
Janton-koncern	45	40		20	18		61	62		139	98	
Branschens median: Postbefordran	1	1	2	5	4	3	27	29	28	27	23	28

Tabell 8. Nyckeltal för företag som producerar posttjänster.

Investeringsgraden för de företag som producerar posttjänster varierar mycket. Itella, som är det största företaget, gör också de största investeringarna. Det är förståeligt eftersom Itella äger ett heltäckande nät av verksamhetsställen och utdelningscentraler. Investeringarna i verksamhetsställen och utdelningscentraler sker i

cykler vilket framgår av diagrammet i figuren nedan. Både Matkahuolto, Rautakirja och Transpoint Oy har ett riksomfattande nät av verksamhetsställen. Investeringsgraden för dessa företag har varit betydligt högre än investeringsgraden hos företagen inom post- och kurirbranschen i allmänhet.

Figur 21. Investeringsgrader i företag som producerar posttjänster.

Volymen av postförsändelser

Enligt Postförsändelseundersökningen 2010 var den totala volymen av inhemska försändelser cirka fyra miljarder. Hälften av dessa, dvs. cirka två miljarder bestod av oadresserade postförsändelser (direktreklam och tidningar i gratisutdelning), en ökning med tre procent från året innan. Brevvolymen minskade med en procent och förblev något över en miljard brev. Tid-

ningsutdelningen minskade också med en procent till cirka 700 miljoner tidningar. Tidskriftsutdelningen minskade mest av alla postförsändelseslag med hela åtta procent till 339 miljoner tidskrifter. Antalet inhemska paketförsändelser förblev på samma nivå som året innan, dvs. 36 miljoner. Antalet utländska paketförsändelser ökade med hela 11 procent till 10 miljoner. Ökningen i antalet utländska paketförsändelser berodde på att antalet sändningar som kommer till landet uppvisade en brant ökning 2010.

År	2009	2010
Alla försändelser	4110	4117
brev	1129	1114
paket	45	46
Inhemska försändelser	4044	4051
brev	1072	1058
paket	36	36
oadresserad utdelning	1861	1923
tidningar	705	695
tidskrifter	370	339
Utländska försändelser	66	66
brev	57	56
paket	9	10

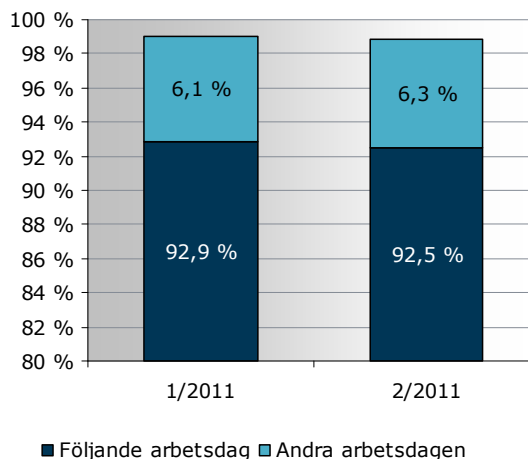
Tabell 9. Volymen av postförsändelser.

Transporthastighet för brev

Eftersom den nya postlagen trädde i kraft den 1 juni 2011, mättes transporthastigheten enligt den tidigare postlagen under det första halvåret 2011.

Enligt den gamla postlagen ska brevöversändelser som ingår i de samhällsomfattande posttjänsterna och som har lämnats in till ett postföretag för att förmedlas följande arbetsdag (s.k. 1 klass brev) delas ut så att minst 85 procent är framme nästa arbetsdag och minst 98 procent är framme den andra arbetsdagen. Itella följer upp transporthastigheten för dessa 1 klass brev med hjälp av en kontinuerlig panelundersökning. Under de två första kvartalen 2011 har Itella uppfyllt kvalitetsnormen för transporthastighet enligt lagen. Under båda kvartalen har över 92 procent av första klass breven delats ut nästa arbetsdag och nästan 99 procent senast den andra arbetsdagen.

Under det senare halvåret 2011 kommer man att börja följa kvalitetsnormen för transporthastighet enligt den nuvarande lagen.

Figur 22. Transporthastigheten för 1 klass brev i början av 2011.

Antalet verksamhetsställen

Både Itella, Matkahuolto, Posten Logistik, Rautakirja och VR styckegodslogistik har ett riksomfattande nät av verksamhetsställen i Finland. Itella erbjuder sina tjänster i cirka 1050 verksamhetsställen (Itellas verksamhetsställen och ombudspostkontor). Både Matkahuolto och Posten Logistik erbjuder sina tjänster i knappt 1200 verksamhetsställen (Matkahuoltos verksamhetsställen och butiker i kedjan Suomen Lähikaupat). Rautakirjas nät av verksamhetsställen består av cirka 700 R-kiosker. VR styckegodslogistikens nät av verksamhetsställen består av 25 verksamhetsställen som ligger nära järnvägsstationer.

Kommunikationsverket

Kontaktuppgifter

PB 313
Östersjögatan 3A
00181 Helsingfors
tfn. 09 69 661
fax. 09 6966 410
www.ficora.fi